

KAMPEN FORTSÄTTER- BEFRIA PALESTINA!

I över ett år har apartheidstaten Israel begått allt grövre krigsbrott i och med eskaleringen av folkmordet i Palestina som pågått sedan 1948.

SAC:s centralkommitté fördömer i de allra starkaste ordalag den imperialiststat som Israel utgör och det pågående folkmordet. Alla Palestinier har rätt att leva i frihet och har rätt till sina hem.

SAC:s centralkommitté står i solidaritet med Palestina.

Israels ockupation av Palestina och den etniska rensning som utgjorts till följd av ockupationen är kolonial imperialism och står helt emot våra värderingar som syndikalister. I kampen för den frihetliga socialismen

står vi emot fascism, kapitalism och imperialism i alla dess former. Runt om i världen pågår för närvarande fler folkmord, krigsbrott och diverse olika kränkningar av mänskliga rättigheter. Utifrån vår ideologi står vi i solidaritet med alla som utsätts förtryck.

Från Tigray till Chile till Uyghur till Palestina, må de alla befrias. Men med anledning av den tydliga antagonismen mot Palestinier som idag genomsyrar politiska debatter och den öronbedövande tystnaden från tunga samhällsaktörer känner vi att vi måste höja rösterna.

Frihet och solidaritet,
SAC:s centralkommitté

Göteborgs
Stad

Biblioteken i Göteborg

7000279126

SYNDIKALISTEN

4/2024

Medlemstidning för SAC - Sveriges Arbetares Centralorganisation ♦ Nummer 4 ♦ December 2024 ♦ Årgång 103

**Årets utbildning
i bättre arbetsmiljö**

**Grunden LS
Kräver rättvisa
för arbetare
i daglig verksamhet**

**Fem år sedan
begränsningarna
i strejkrätten**

Böcker & film

Debatt

Historia

Juridik

Summary in English on pages 42-43 // Resumen en español página 44-45

>> OBS! Innan du skickar material läs info på sida 46!

Redaktör
Solveig Betné, Norrköpings LS

Redaktionsarbetsgrupp
Catharina Bergman, Umeå LS
Viktor Boström, Umeå LS
Fanny Hökby, Stockholms LS
Philip Lennerö, Göteborgs LS
Iso Lindh, Stockholms LS
Errol Tanriverdi, Linköpings LS
Nestor Verdine, Göteborgs LS

Ansvärlig utgivare
Solveig Betné, Norrköpings LS

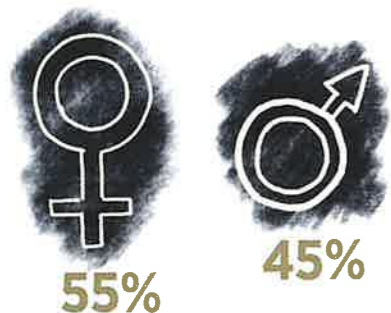
Omslagsbild
Casandra Cornelio, deltagare i SAC:s BAM-utbildning 2024. Foto: Solveig Betné

Tryck
Larsson Offsettryck
Periodicitet är fyra nummer per år
Upplaga 3277
ISSN 1400-8416

SAC:s sekretariat
08-522 45 630
Telefontider:
Tis-ons kl. 13 - 15
info@sac.se

Medverkande skribenter:
Rasmus Hästbacka, facklig samordnare
Alice Blomdahl, Göteborgs LS
Frederick Bätzler, Malmö LS
John Nordmark, Stockholms LS
Mira Cederwall Victorin, Göteborgs LS
Catharina Bergman, Umeå LS
Kristian Falk, Enköping-Heby LS
Gabriel Kuhn, generalsekreterare
Ninlian Sassarinis-McGowan, Uppsala LS
Per Feiff, studieorganisatör

Ungefärlig andel män respektive kvinnor och icke-binära som skribenter, huvudpersoner i texter samt på fotografier (målet är 50/50):

Innehåll

- 4 Utbildning i bättre arbetsmiljö
- 9 Tips från juristerna
- 10 **Pressa chefen – ja, men hur då?**
Del 3 av 3: Motdrag från arbetsköparen
- 14 **Grunden LS**
Kräver rättvisa för arbetare i daglig verksamhet
- 18 **Fem år sedan begränsningarna i strejkrätten**
”Det här ska vi ta tillbaka och vi kan det”
- 22 Vad har hänt sedan antistrejklagen trädde i kraft?
- 24 Böcker och film
- 26 **Historia:** Sveriges arbetares a-kassa 70 år –
Syndikalister mot självhjälp och statlig kontroll
Stockholm-Gotlands distrikt rapporterar
- 29 Generalsekreterarens turné i Norden
- 30 **Debatt:** ”Folk vill bli medlemmar i en
kraftfull arbetarrörelse som stöttar kampen”
- 31 Liten motionsskrivarskola inför kongressen
- 32 Notiser
- 34 Höstens tisdagsmöten med Centralkommittén
- 36 **SAC Chat** och profilmaterial
- 38 Sök ett förtroendeuppdrag!
- 39 Generalsekreterarens spalt
- 40 Ordlista
- 41 Summary in English – Sammanfattning på engelska
- 42 Traducción español – Sammanfattning på spanska
- 44 Kontaktuppgifter

Juluppehåll på SAC:s sekretariat
23 december t.o.m. 13 januari

Den långa vägen till strejk

Den fackliga kampen börjar sällan med strejk och vägen till en lyckad strejk är ofta lång. Anställda kan stänga ned arbetsplatsen genom att alla eller många strejkar. Jag vill påstå att det finns fem missförstånd kring strejker som är väldigt utbredda i Sverige. Det är i alla fall missförstånd som jag ofta möter i rollen som facklig samordnare (FS) för SAC. Jag hoppas kunna sticka hål på dessa missförstånd som jag radar upp här.

När jag har mött frustrerade arbetare, både inom och utanför SAC, talas det ofta om strejk. Det första missförståndet, som jag vill kommentera, är en olycklig fixering vid strejk. Jag syftar på föreställningen att strejk alltid är arbetares bästa (eller rentav enda) vapen.

Bland syndikalister är strejkfixeringen ofta knuten till en överdriven optimism, att det skulle vara lätt att ro iland en strejk bara arbetare tillhör en fackförening med lokal stridsrätt (exempelvis en syndikalistisk sektion).

Den överdrivna optimismen krockar förr eller senare med verkligheten och kan slå över i en överdriven pessimism, att det är hopplöst att organisera arbetsplatsen.

Det fjärde missförståndet är att gapa efter för mycket. Organisering kräver tålamod. För alla som försöker organisera på jobbet gäller det att hitta påtryckningar som är både effektiva och som många arbetskamrater vill delta i. Om personalkollektivet är splittrat och har lågt självförtroende kan det vara dödfött att börja med slagkraftiga ekonomiska påtryckningar (såsom blockader och strejker). Då är det också dödfött att driva väldigt offensiva krav, eftersom det vore att välja en strid som inte kan vinnas.

Vi föreställer oss att ett personalkollektiv inte har lyckats driva igenom gratis kaffe på jobbet. Då är det knappast läge att strejka för sex timmars arbetsdag. Kanske kan en liten del av personalen tänka sig en symbolisk strejk, men det finns ingen vits med att sätta igång symboliska strider där personalen framstår som svag och splittrad. Många kan sympatisera med förlorarlaget men få vill tillhöra det.

Arbetare kan givetvis inte veta säkert om de kommer att vinna en facklig konflikt, men de bör i alla fall kämpa för att vinna – snarare än att vidta symboliska stridsåtgärder för krav som arbetarna själva inte tror kommer att accepteras. En förlorarstrategi är ingen bra strategi.

När syndikalister inleder sitt organiseringsarbete, är det kanske bara möjligt att mobilisera arbetskamraterna till mjuka påtryckningar, alltså olika varianter av moraliskt och psykologiskt tryck. Då är det också rimligt att börja med lättare strider och inte så tuffa krav. Ett exempel kan vara namninsamling för att arbetsköparen ska bekosta arbetskläder.

I takt med att personalens sammanhållning och självförtroende växer, lär personalen bli redo för ekonomiska påtryckningar. Ett exempel kan vara kollektiv maskning mot stress, och för kravet på nyanställningar. På så vis kan den fackliga verktygslådan växa, strid för strid. Såväl segrar som förluster är bra tillfällen för kollegor att lära sig tillsammans och därigenom utveckla sin kollektiva förmåga att skapa påtryckning.

Det kanske värsta missförståndet uppstod efter 2019 års antistrejklag. Jag har märkt att många fackliga kamrater uppfattar det som nästan omöjligt att strejka numera. Detta femte missförstånd överskuggar de andra fyra missförstånden. Jag har försökt skingra det femte missförståndet i artikelserien *Pressa chefen – ja, men hur då?* Den tredje och sista delen finns på sidorna 10-13. De tidigare delarna finns att läsa i föregående nummer och i Syndikalisten webbtidning. Läs också om vad som hänt sedan antistrejklagen trädde i kraft 2019 på sidorna 22-23.

Rasmus Hästbacka
Facklig samordnare

Illustration skapad av Daria Bogdanska i samband med protesterna mot den nya lagen som inskränkte vår fackliga stridsrätt och som trädde i kraft 2019.

Läs om strejkrättsrörelsen som drog i gång för att försöka stoppa antistrejklagen på sidorna 18-20.

Utbildning i bättre arbetsmiljö

Stående fr. v: Vidar, Mimi Horrell (Stockholms LS), Sarah Andersson (Göteborgs LS), Jens Paulsson (Göteborgs LS), Rasmus Hästbacka (kursledare, FS), Ludvig Eriksson (Umeå LS), Niklas Fritsch (Malmö LS), Erik Hannerz (Umeå LS), Andreas Michael Jantvik (Malmö LS) och Per Feiff (kursledare, SO).
Sittande fr. v: Stephan Jacobsson (Trestads LS), Vahap Kizil (Dalarnas LS), Jenni Tisjö (Göteborgs LS) och Casandra Cornelio (Malmö LS). Foto: Solveig Betnér

SAC:s utbildning i bättre arbetsmiljö lägger extra fokus på hur du organiserar din arbetsplats, hur du får med dig kollegorna i arbetet för att få det bättre på jobbet. Tolv deltagare från sex olika lokala samorganisationer är med på kursen som förkortas BAM. Genomgångar av kursledarna Per Feiff och Rasmus Hästbacka varvas med grupparbeten, frågor och diskussioner mellan deltagare.

Syndikalisten är med under dag två. Den börjar med att Per, vår studieorganisatör (SO), repeterar en del om SAM, systematiskt arbetsmiljöarbete.

– Det är en av de viktigaste delarna i arbetsmiljöarbetet, inleder han.

I kursens kompendium finns den AFS (Arbetsmiljöverkets föreskrifter), som visar vilka grundläggande skyldigheter arbetsköparen har när det kommer till att arbeta systematiskt med arbetsmiljön.

En deltagare berättar om en erfarenhet av att vara skyddsombud. Hen har inte fått till en rutin för hur olika saker i arbetsmiljön ska anmälas av medarbetarna.

– Ska det tas upp på APT, eller ska de få mejla till mig när som helst?

En annan deltagare har en rutin för det:

– Jag brukar tipsa om vart de kan vända sig istället för till mig, så att de blir inkluderade i själva arbetet.

Riskbedömning är nästa punkt på schemat. Per presenterar metoder för riskbedömning; att det finns tabeller som anger siffror på risker beroende på hur låg eller hög risk det handlar om och att metoderna skiljer sig åt beroende på om det handlar om fysisk eller organisatorisk och social arbetsmiljö.

– Hur kan riskbedömningen sättas i rutin? undrar en kursdeltagare. Ett annat skyddsombud berättar hur de går tillväga där hen jobbar:

– Vi har riskanalyser som vi prickar av. Att det ska finnas utrustning, att vi inte diskriminerar, alltså alla punkter i lagen och så kollar vi alla arbetare; "du har skor", "du har hjälm", och så vidare. Det är ett dokument som huvudskyddsombudet, chefen och arbetsledaren läser. Och det gör vi regelbundet men det tar max fem minuter. Ni kommer att komma fram till de grejerna när ni kommit igång.

På kursen finns både vana skyddsombud och de som är helt nya och många erfarenheter delas. Rasmus, SAC:s fackliga samordnare (FS) återkopplar också.

– Om inte rutinerna hinns med har chefen brutit mot arbetsmiljölagstiftningen.

ORGANISERING

I SAC kan vi organisera oss tillsammans genom driftsektioner, syndikat, tvärfackligt samarbete, genom skyddsombudsrollen eller i den lokala samorganisationen (LS), upplyser Per. Nu berättar han också hur SAM-hjulet och vårt egna organiserings-hjul kan användas parallellt. Organisering sker redan på de flesta arbetsplatser genom de grupper vi formar, till exempel de som äter lunch tillsammans eller röker ihop men det finns också den mer formella grupperingen i form av hierarkier, arbetslag och avdelningar med mera.

– Det bästa är att närma oss personer som är respektabla, i förlängningen kan det skapa kontakter i hela gruppen i stort säger Per. Han menar att vi ska börja med att försöka nå ut till nyckelpersoner, dem som medarbetarna ofta lyssnar på.

En deltagare berättar att det finns en person

på arbetsplatsen som har inflytande över andra, men som är emot formell organisering.

– I min situation är det så att en del arbetskamrater tycker att det är bra att chefen inte bryr sig för då kan de göra vad de vill. Per tycker att deltagaren ska ta stöd av andra kollegor och hitta lösningar tillsammans med dem.

– Ni kanske kan hitta en sak som ni tycker lika om och kan börja samarbeta kring, säger en annan deltagare.

Bland deltagarna i årets BAM-kurs är kommunikationen på arbetsplatsen återkommande, att det är något som måste förbättras i arbetsmiljön.

– Vi har problem med dålig information och passiv aggressivitet, från chefer till oss. Det skapas en kultur där det söks efter syndabockar, det ska letas fel istället för att hitta lösningar. Vi har skrivit ett brev kring detta som vi ska läsa upp på ett möte. Och vi har diskuterat om det går att vinna på grund av ledningens stil, berättar en person som är skyddsombud.

Ett förslag dyker upp:

– Det påverkar ju er arbetsmiljö jättemycket. Gör en enkät så kan ni visa hur det får arbetarna att må.

Flera förslag kommer fram och Per lyfter vikten av att bygga kollektivet:

– Det viktigaste är att det ska göras något som får sammanhållningen att bli starkare, säger han och pekar på en illustrerad piltavla. Piltavlan ska symbolisera vårt mål, att vi ska sikta mot mitten, mot den drivande kärnan. Långt ut finns de som är passiva i sitt förhållande till facket och allra längst ut finns de som är mest fientliga.

– Slösa inte tid på de som är fientliga, menar Per.

Foto: Solveig Betnér

Casandra Cornelio, Malmö LS

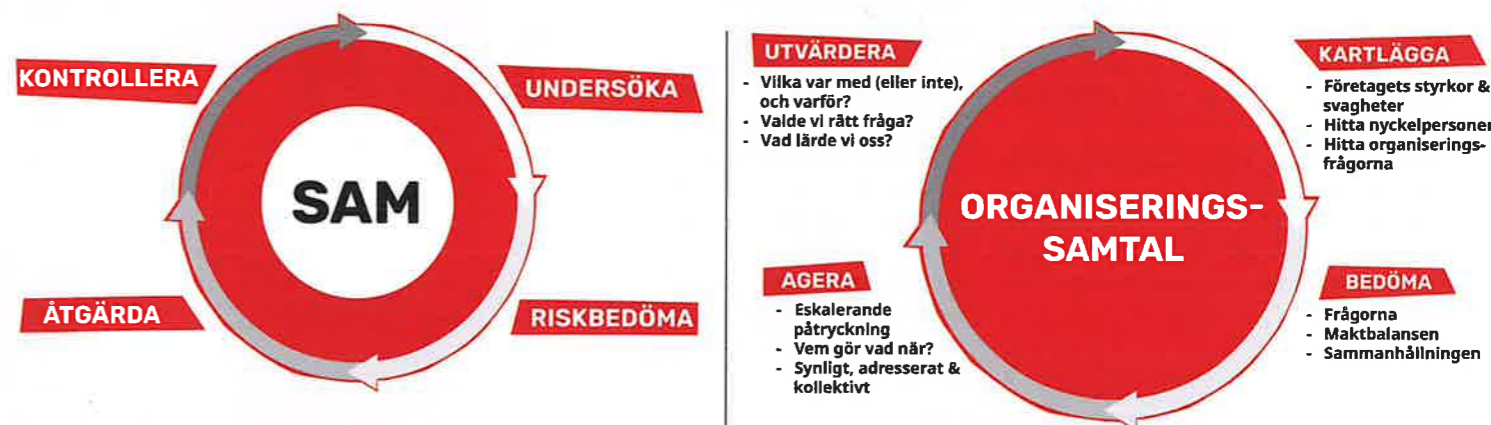
Arbetar i kooperativet *Find Your Crew* Skyddsombud sedan våren 2024

Nämn något i arbetsmiljön där du jobbar som behöver förbättras!

– Vi är på olika arbetsplatser, ofta är det brist i kommunikationen. Vi jobbar hela tiden för att försöka förbättra det. Vi gör riskanalyser på varje arbetsplats. Vi har en arbetsmiljögrupp som gör uppföljningar, där är jag med och gör tillbuds- och skadeanmälan. Nästan alla tillbud handlar om brist på kommunikation.

Vad har varit bra med BAM-kursen än så länge?

– Att få mer kött på benen när det kommer till lagparagrafer, att ha dem att luta sig tillbaka på när vi gör riskanalyser. Det är kul att att så många yrkesgrupper är med på kursen.

Vårt egna organiserings-hjul kan kopplas samman med delarna i SAM-hjulet. Förkortningen SAM står för systematiskt arbetsmiljöarbete.

Studieorganisationen pekar mot organiseringshjulets del som handlar om att bedöma vilken fråga som kollegorna ska börja med att samlas kring och hur de ska gå tillväga. Protestlistor tas upp som exempel och Per förklarar att det handlar om att samla in namnunderskrifter på något som arbetarna kräver. Det gäller att börja med något mindre och sedan trappa upp när det känns lägligt. Den sista delen i kursens organiseringsdel tar upp utvärderingen, den del som kan vara bra att ha med sig hela tiden. Per ger exempel på vad en utvärdering kan komma fram till:

- Vi valde rätt nyckelpersoner men kollektivt var inte redo för det vi försökte göra.

GRUPPARBETE

I kurskompendiet finns en text som beskriver situationen från en arbetsplats i form av ett LSS-boende. Där är läget akut; allvarliga skador till följd av fysiskt våld är mycket vanliga. Kursen är uppdelad i tre grupper och varje grupp får till uppgift att läsa detaljerna kring exemplet, prata om risker, föreslå åtgärder och hur åtgärderna kan följas upp. Finns det risk för att det blir färre rapporter om allvarliga händelser när de negativa situationerna uppstår allt oftare? Sjukskrivningar och uppsägningar nämns som risker och det behöver undersökas om det har dokumenterats att personalen mår dåligt och har blivit utsatta för våld. Åtgärder som grupperna nämner är till exempel att utse skyddsombud om ett sådant inte finns, att sätta in alarm, att gå skyddsronder och att göra ett skyddsstopp, en så kallad **6:6a-anmälan**. När du arbetar med människor finns det dock begränsningar för att sätta in skyddsstopp, uppvisar en av deltagarna.

Rasmus uppvisar om att det går att begränsa en sådan åtgärd för att anpassa den till arbetsplatsen.

- Det kan anpassas till att exempelvis gälla vissa tider eller vissa arbetsredskap, säger han och tillägger möjligheten att lägga ensamarbete i blockad, att försöka tvinga till sig dubbelbemanning.

Arbetsköparen har alltid ansvar för arbetsmiljön och en möjlighet kan vara polisanmälan om chefen begått arbetsmiljöbrott. Det diskuteras om det i annat fall är brukaren som misshandlat vårdpersonal som ska anmälas.

HANDLINGSPLAN

Deltagarna får till uppgift att formulera hur en handlingsplan skulle kunna se ut på deras arbetsplatser utifrån riskerna som finns där. En deltagare jobbar inom SFI och nämner rasism som ett stort problem:

- Vi har många modersmåls lärare som blir behandlade olika. Det är olika vilka som blir lyssnade på och så vidare. Det går inte att göra något år det om det inte anmäls. Det är en akut risk. Det är ett jättestort arbetsmiljöproblem.

Deltagaren nämner att en handlingsplan med samtal och utbildning kan vara en väg, men frågar sig hur det ska det genomföras. En arbetare har ett jobb där kollegor tillsammans utför scenarbete på olika platser.

- När det förekommit rasism så har vi gått ifrån arbetsplatsen och sagt att "vi följer arbetsmiljölagen", berättar kursdeltagaren.

Inom hemtjänsten i Göteborg får de anställda en viss tid att gå mellan omsorgstagarna, så kallad minutstyrning. Många blir sjuka av stress, det är svårt att hinna gå på toaletten, cyklar går sönder...

- Jag kan fortsätta i all evighet så jag sätter stopp där! berättar en deltagare som arbetar i Göteborgs hemtjänst.

Organisatorisk och social arbetsmiljö (OSA) tar upp frågor som handlar om stress, konflikter, trygghet och annat som har med den psykiska hälsan att göra. Per uppvisar om att arbetarna ska vara med och sätta mål för den delen.

- Resurserna ska anpassas efter kraven. Inte tvärtom, tillägger han.

Per poängterar också att stress och hög arbetsbelastning blir ohälsosamt om det håller på en längre period. Här flikar Rasmus in att ungefär 700 personer dör av stress varje år i Sverige enligt Arbetsmiljöverket.

ANPASSNING OCH REHAB

Han går sedan över till arbetsmiljölagens delar som handlar om arbetsanpassning och rehabilitering. Lagen säger inte direkt vad arbetsköparen ska göra gällande just detta.

- Försök ge alla förslag på åtgärder som ni har argument för och framstår som vettiga. Backa upp det med att fråga olika experter, uppmanar Rasmus.

Arbetsköparen kan komma med motargument. Om argumenten är orimliga kan skyddsombudet göra en 6:6a-anmälan.

Foto: Solveig Betné

Niklas Rundström Fritsch, Malmö LS
Arbetar på plantskola
Skyddsombud sedan sommaren 2024

Nämn något i arbetsmiljön där du jobbar som behöver förbättras!

- Den sociala biten. Dels relationen med chefer men också gnissel personal emellan. Jag kan nog bidra med att förbättra den biten efter den här kursen. Innan var jag osäker på om det ingår i skyddsombudets roll.

Vad har varit bra med BAM-kursen än så länge?

- Allt. Det som är bra med just den här arbetsmiljökursen är att organisering av arbetsplatsen finns med, att det finns en tydlig önskan om att vi på arbetsplatsen ska känna styrka i varandra som kollektiv.

Vilka verktyg som du fått med dig kommer du ha mest användning för på arbetsplatsen?

- En del paragrafer, framför allt från kapitlet om skyddsombudets roll.

6:6A-ANMÄLAN

Medför att arbetsköparen måste utreda och åtgärda brister i arbetsmiljön. Beteckningen 6:6a syftar på paragraf 6a i kapitel 6 i arbetsmiljölagen (AML). Kallas också hänvärdelserätt. När en anmälan enligt denna paragraf görs är det bra att kunna hänvisa till föreskrifter, så kallade AFS:er, t.ex. "åtgärda bullret enligt denna paragraf i AFS". En anmälan enligt paragraf 19 a i arbetstidslagen (ATL) innebär också att arbetsköparen måste utreda och åtgärda brister i arbetsmiljön, men är kopplad till arbetstid. Om arbetsköparen ignorerar skyddsombudets anmälan, kan ombudet begära att Arbetsmiljöverket gör en inspektion och beordrar arbetsköparen att förbättra arbetsmiljön.

- Om jag säger till arbetsköparen att min arbetskamrat behöver anpassning får jag vara med på mötet då angående det? frågar en deltagare.

Rasmus svarar att skyddsombudet får vara med på alla möten med arbetare som handlar om arbetsmiljö.

Angående pauser på arbetet så berättar Rasmus om arbetsplatsen MediCarrier där arbetare var tvungna att rapportera till en chef när de gick på toaletten (om inte en arbetsledare var i närheten). Det bemöttes med att de ringde till vd:n när de skulle gå på toa.

Rasmus fortsätter att prata utifrån artiklarna "Hur tvingar vi chefen att följa arbetsmiljölagen" och "När skyddsombuden agerar" som är utskrivna från *Syndikalisten* webbtidning (syndikalisten.sac.se, sök efter skyddsombud).

Övriga delar som finns med i utbildningen är bland annat hantering av förändringar på arbetsplatsen, kränkande särbehandling, diskrimineringslagen och sist men inte minst avslutning med tårta.

Solveig Betné
Informationsorganisatör

Foto: Någon deltagare i SAC:s BAM 2024

Olika typer av skyddsombud
Förutom skyddsombud (SO) som ska finnas på våra arbetsplatser finns två andra typer av skyddsombud.

Huvudskyddsombud (HSO)

När det finns flera skyddsombud på en arbetsplats ska en av dem utses till huvudskyddsombud (HSO) Huvudskyddsombudet samordnar skyddsombudens verksamhet och företräder dem utåt. Huvudskyddsombudet verkar på hela arbetsplatsen och ska till exempel ta upp frågor med arbetsköparen som rör mer än ett skyddsområde.

Regionala skyddsombud (RSO)

Ibland utser fackliga organisationer regionala skyddsombud. Ett regionalt skyddsombud har samma uppgifter och befogenheter som övriga skyddsombud och företräder arbetare, oavsett facklig tillhörighet, på arbetsplatser där det saknas lokala skyddsombud.

Det regionala skyddsombudet har även rätt att företräda arbetarna på arbetsställen där det finns lokala skyddsombud. Det som krävs för att det regionala skyddsombudet ska ha befogenhet är att det minst finns en medlem i det regionala skyddsombudets fackliga organisation på arbetsplatsen. De regionala skyddsombuden får dock inte företräda arbetarna på de arbetsplatser som har en skyddskommitté.

Foto: Solveig Betné

Andreas Michael Jantvik, Malmö LS
Projektledare inom IT
Blev nyligen skyddsombud

Nämn något i arbetsmiljön där du jobbar som behöver förbättras!

- Kontakt mellan kollegor. Och ge mina kollegor insikten om att det går att förbättra arbetsmiljön. Jag tror att det är flera som inte förstår att vi kan det.

Vad har varit bra med BAM-kursen än så länge?

- Jag gillar att det är många praktiska moment. Det är kul att göra kursen här istället för att till exempel gå Prevents kurs eftersom det finns ett organiseringsfokus här. Det är lite som en ledarskapskurs lika mycket som en arbetsmiljökurs.

Vilka verktyg som du fått med dig kommer du ha mest användning för på arbetsplatsen?

- Vi har ju SAM-hjulet och organiseringshjulet som matchar varandra. Det är bra att tänka på moment i organisering i samband med arbetsmiljöproblem. Den kopplingen kommer jag att använda.

BAM - KURS I BÄTTRE ARBETSMILJÖ

Du som är eller vill bli skyddsombud kan delta i SAC:s BAM-utbildning. Grunden i utbildningen kommer från Prevent som är en ideell organisation som ägs av Svenskt Näringsliv, LO och PTK.

SAC har en egen prägel på sin kurs med fokus på att arbetskamrater arbetar för att förbättra arbetsplatsen tillsammans.

Om du är skyddsombud har du rätt till betald ledighet för att delta i utbildningen. Din arbetsköpare betalar även utbildningsavgiften som täcker kost, logi, resa och utbildningsmaterial.

SYNDIKALISTEN DECEMBER 2024 7

Vill arbeta för att alla ska ha samma möjlighet att föra fram sina åsikter

En av deltagarna i årets BAM-utbildning är Sarah Andersson som arbetar som SFI-lärare i Göteborg.

Vad vill du vara skyddsombud på din arbetsplats?

– Jag hade nog uppdraget lite inofficiellt redan innan, så det kändes naturligt att falla in i det. Det är ett uppdrag som passar mig och vi hade inget skyddsombud innan.

Näm något i arbetsmiljön där du jobbar som behöver förändras!

– Vi behöver jobba mot diskriminering, det känns som det mest utmanande. Det finns många svårigheter, både konkret fysiska och stress, men diskriminering verkar svårast att få att tas på allvar och att ha en bra handlingsplan för.

Hur ser den diskrimineringen ut?

– Generellt så finns det på de flesta arbetsplatser tror jag. Det kan vara diskriminerande i sig att tro att det finns arbetsplatser som är fria från diskriminering. Till exempel rasism finns överallt.

Sarah nämner fler problem som är återkommande oavsett var du arbetar:

– Till exempel så har en del lättare att göra sin röst hörd än andra. Det känns som ett viktigt uppdrag som skyddsombud att försöka ge alla samma möjlighet att föra fram det de tycker och tänker, det möjliggör en god arbetsmiljö.

Sarah blev skyddsombud några månader före SAC:s BAM-kurs som hölls i höstas. Tillsammans med skyddskommittén, som består av 3-4 personer har hon påbörjat en undersökning av arbetsmiljön på skolan där hon arbetar.

– Vi gjorde en fysisk arbetsmiljöundersökning, det var väldigt bra. Den fysiska arbetsmiljön är så mycket lättare att kolla upp. Den är mer mätbar än den psykosociala. Om det är dålig luft är det ingen åsiktsfråga, antingen finns det en utrymningsväg eller inte.

Sarah menar att den psykosociala arbetsmiljön, som handlar om till exempel diskriminering och stress, är svårare att förändra och påverka.

– Det är något jag tänker att vi ska jobba med mycket framöver. Skyddskommittén är en bra grupp.

Där Sarah arbetar finns två skyddsombud, det andra har en annan facklig tillhörighet. I den kommunala vuxenutbild-

ningen i Göteborg består personalstyrkan av flera hundra arbetare. På den plats där Sarah jobbar är de 30-40 personer.

– Jag är ganska ny som skyddsombud och har nyligen gått BAM-utbildningen. Jag har försökt skapa rutiner, till exempel att dokumentera på ett smart sätt för att lätt kunna gå tillbaka och uppdatera dokumentationen om det behövs.

Sarah berättar att inför den fysiska arbetsmiljöundersökningen samlade hon in information från kollegorna.

– Jag samlar in från andra vad de tycker. Det är inte min åsikt som förs fram, jag är den som ser till att det förs fram.

Sarah tillägger att det finns otroligt mycket att göra för att förbättra arbetsmiljön där hon jobbar.

– Jag tror att alla uppskattar att vi har ett skyddsombud.

Vad är bra med ditt yrke?

– Det är världens bästa jobb. Jag kan inte förstå hur andra vill jobba med något annat.

Sarah jobbar med att undervisa i SFI, svenska för invandrare.

– Jag jobbar med elever som har ingen eller kort skolbakgrund. Det är ett varierande jobb. Det gäller att vara påhittig och flexibel och göra saker på massor av olika sätt. Jag har ofta samma elever under lång tid så det handlar mycket om att skapa bra relationer i gruppen.

Resurserna till SFI-undervisningen i Göteborg går fram och tillbaka beroende av det politiska styret i staden.

– Jag har jobbat både privat och kommunalt och trivs bäst kommunalt.

Idag är Sarah anställd av kommunen och är inne på sitt 17:e år som SFI-lärare.

Hur blev du insatt i arbetsmiljöfrågor?

– Jag har alltid tänkt att det är viktigt, både fysisk o psykosocial arbetsmiljö. Jag har varit med om stora förändringar med personal, många har blivit av med jobbet, en del kom tillbaka och flera har nyanställts. Jag känner att vi måste ha ett skyddsombud.

Vad har du för tips till andra som vill bli skyddsombud på sina arbetsplatser?

– Bara bli det. Det är lätt att tänka att det är ett svårt jobb. Det kanske kan vara ensamt om det inte finns andra att bolla med. Gå en bra kurs och organisera dig med andra!

Sarah nämner också att det kan vara en utmaning hur ett skyddsombud ska förhålla sig till chefen och kollegorna. Hon nämner att det kan vara mer klurigt att samarbeta med andra fack.

– Alla kollegor ska i första hand ha förtroende för skyddsombudet, inte arbetsgivaren eller en fackpamp i ett annat fack.

Vilka verktyg som du fått med dig i kursen kommer du ha mest användning för på arbetsplatsen?

– Boken Arbetsmiljölagen med kommentarer. Jag uppskattar att vi fått så mycket konkreta nedslag i arbetsmiljöförfattningar och vilka saker de ska användas till.

Sarah värdesätter också att deltagare i BAM-kursen utbyter mycket erfarenheter med varandra och att lagar förklaras pedagogiskt.

– Det känns bra att få bekräftelse på att det som är sunt förnuft finns lagstadgat.

**Text & foto:
Solveig Betné
Informationsorganisatör**

Tips från juristerna

Var inte rädda för facklig kamp, men inte heller dumdristiga!

SAC:s rättskommitté belyser vad de ser som överdriven rädsla när det kommer till fackliga stridsåtgärder. De tar också upp risken med inbillad trygghet.

Som jurister och förhandlare har vi mött en överdriven rädsla hos många arbetare. Många befärs att de automatiskt får sparken och tvingas betala höga skadestånd om de deltar i vild strejk eller andra olovliga stridsåtgärder. Riktigt så hårt är det inte.

Hur vanligt är det att arbetsköpare yrkar skadestånd i domstol för olovliga stridsåtgärder? I avhandlingen *När arbetarna lämnar fabriken* (1994) undersöker historikern Christer Thörnqvist vägen av vilda strejker i Sverige under 1970- och 80-talet. Undersökningen är avgränsad till åren 1975-1989. Under denna period ägde nästan 2000 vilda strejker rum. Endast 3-4 procent av de vilda strejkerna blev föremål för domstolsprövning. Nästan alla konflikter löstes alltså på arbetsplatserna.

Om vi fokuserar på kvinnors vilda strejker framträder dock en annan bild. Juristen och forskaren Susanne Fransson har funnit att kvinnors vilda strejker vanligtvis kontrades med stämningar och skadeståndskrav och därtill uppsägningar.

Som företrädare för SAC uppmanar vi inte till olovliga stridsåtgärder. Vi redovisar bara fakta om fenomenet. Hittills har det generella mönstret för manliga arbetare varit att det är ofarligt att delta i olovliga stridsåtgärder. Kanske blir det i framtiden lika kärt för män som för kvinnor? Eller tvärtom mindre repressalier mot kvinnor? Det återstår att se.

INTE KRIMINELLT

Det är viktigt att förstå att skadestånd för olovliga stridsåtgärder inte är böter för kriminella handlingar. Det kan inte heller bli fråga om fängelsestraff. Olovliga stridsåtgärder

bryter mot civilrättsliga regler i medbestämmandelagen (MBL) eller andra lagar, men det är inte brott mot straffrättsliga regler som ger arbetare en prick i belastningsregistret. Det förtjänar att upprepas: olovliga stridsåtgärder är inte kriminella handlingar.

INBILLAD TRYGGHET

Vi i SAC:s rättskommitté har också mött en inbillad trygghet. Det finns en föreställning om att arbetare är trygga bara för att de deltar i lovliga fackliga stridsåtgärder. Det stämmer inte heller. Arbetsköpare kan svara med diverse repressalier och i värsta fall avsked. Även om avsked strider mot LAS - lagen om anställningsskydd - och även om arbetare säger nej till utköp, kan arbetsköparen gå hela vägen i domstol till tvångsutköp enligt 39 § LAS.

Oavsett om arbetare deltar i lovliga eller olovliga stridsåtgärder, så är det främsta skyddet inte den arbetsrättsliga lagstiftningen utan deras solidaritet och stridbarhet.

VERKLIG TRYGGHET

Arbetsköparen angriper arbetarna eftersom deras stridsåtgärder skadar arbetsköparens intressen. Om personalkollektivet kan kontra arbetsköparens angrepp med att orsaka arbetsköparens ännu mer skada, så har de ett skydd. Då kan arbetsköparen avskräckas från att bestraffa arbetarna. Skyddet kan förstärkas genom stöd från arbetare på andra arbetsplatser och från allmänheten.

**Rasmus Hästbacka,
Alice Blomdahl,
Frederick Batzler och
John Nordmark i
SAC:s rättskommitté**

HUR STOPPAR VI BLOCKAD- OCH STREJKBRYTARE?

Denna viktiga fråga svarar vår fackliga samordnare på i webbtidningen: syndikalisten.sac.se

Aktuella rättsfall

FÖRLIKNING: GÖTEBORGS LS ./, DAGAB INKÖP & LOGISTIK AB

Dagab driver ett lager i Göteborg. En medlem blev avskedad efter att han besökt sin far, mor och minderåriga syskon i Saudiarabien. Medlemmen reste dit för att stötta mor och syskon mot en våldsam far. Under muntlig förberedelse i Arbetsdomstolen den 27 september nådde parterna en förlikning. Arbetsköparen åtog sig att betala 75 000 kr i skadestånd och att utfärda ett tjänstgöringsintyg utan negativa omdömen. Redan flera månader innan muntlig förberedelse hade medlemmen påbörjat annat arbete. Drivande i muntlig förberedelse var SAC:s fackliga samordnare Rasmus Hästbacka och lokal förhandlare i Göteborgs LS Emil Broberg.

HUVUDFÖRHANDLING VÄNTAR: GÖTEBORGS LS ./, SKORPION TRANS AB

Bolaget driver lastbilstransporter. Den rumänska ägaren har som affärsidé att blåsa rumänska förare på lön. Två medlemmar i Göteborgs LS fick sparken efter att de börjat hävda sina rättigheter. Som ett led i att organisera fler lastbilchaufförer i Göteborgs med omnejd, stämde Göteborgs LS arbetsköparen, yrkade utbetalning av inestående lön och skadestånd.

Göteborgs LS beviljades central rätts hjälp till och med muntlig förberedelse. Målet delades upp mellan Arbetsdomstolen och Göteborgs tingsrätt. Muntlig förberedelse hölls i Arbetsdomstolen den 22 oktober och i tingsrätten den 31 oktober. Förlikning visade sig vara omöjligt då motparten endast gav skambud. Huvudförhandling kommer att hållas i tingsrätten 27 januari och i Arbetsdomstolen 8 april 2025. Drivande i muntlig förberedelse var SAC:s fackliga samordnare Rasmus Hästbacka och lokal förhandlare i Göteborgs LS Alexander Westerberg.

Pressa chefen – ja, men hur då?

Del 3 av 3: Motdrag från arbetsköparen

Del 1 och 2 av den här artikelserien berörde arbetares påtryckningar mot arbetsköpare och vad lagen tillåter. Del 3 belyser arbetsköparens motdrag och hur arbetare kan förbereda sig på dessa.

I USA använder fackliga organisationer begreppet facklig "vaccinering". En person som går in i en pandemi utan vaccinering, går in med ett svagt skydd. På liknande sätt kan arbetare gå in i en facklig konflikt med ett svagt skydd.

Facklig vaccinering handlar om att organisationer gör sina arbetskamrater medvetna om vilka vapen chefer kan använda mot personalen. Det handlar också om att praktiskt förbereda sig för dessa drag. När personalen överväger olika påtryckningar är det helt enkelt rationellt att också försöka förutsäga arbetsköparens motdrag.

Här följer exempel på möjliga motdrag, uppdelade på olovliga respektive lovliga fackliga stridsåtgärder. De lagparagrafer jag nämner finns att läsa på lagen.nu. Många domar finns gratis på nätet. Domsamlingar finns på kommunala bibliotek och universitetsbibliotek. SAC:s rättskommitté kan hjälpa LS, sektioner och syndikat att ta fram domar digitalt.

FREDSPLIKTSINVÄNDNING

Om en arbetsköpare uppfattar varslade stridsåtgärder som olovliga, kan arbetsköparen göra en så kallad fredspliktsinvändning. Arbetsköparen anger då vilken regel som stridsåtgärderna kommer att krocka med. Ett exempel kan vara 41d § i medbestämmandelagen (MBL), som förbjuder alla fackföreningar att ta strid mot en arbetsköpare som är bunden av kollektivavtal, i annat syfte än att träffa ytterligare ett kollektivavtal.

INTERIMISTISKT BESLUT

För att kunna strida lovligt måste facket få fredspliktsinvändningen undanröjd. Här måste vi skilja mellan privat och offentlig sektor. I den privata sektorn gör facket en stämningssökning till Arbetsdomstolen och begär att domstolen tar ett så kallat interimistiskt beslut. Om domstolen hör samman fackets begäran, tas ett snabbt beslut som provisoriskt

fastslår att stridsåtgärderna är lovliga. Vill någon av parterna därefter att domstolen tar ett slutgiltigt beslut, kan ena parten yrka detta i domstol.

Om offentliga arbetsköpare gör fredspliktsinvändningar med hänvisning till lag om offentlig anställning (LOA), kan fackföreningar inte begära interimistiska beslut från Arbetsdomstolen, bara ett slutgiltigt beslut efter en längre tids väntan. 24 § LOA lyder: "Om det uppkommer tvist huruvida en viss stridsåtgärd är tillåten enligt denna lag, får åtgärden inte genomföras förrän tvisten har avgjorts slutligt."

FULSPEL

Arbetsköpare kan givetvis spela fult och göra fredspliktsinvändningar utan att de uppfattar de varslade åtgärderna som olovliga, i syfte att sätta käppar i hjulet för facket. Men det finns gränser för hur fult arbetsköpare kan spela.

Om en fredspliktsinvändning görs i "ond tro" kan facket strida lovligt utan att invändningen först måste undanröjas av domstol. Med ond tro menas att arbetsköparen insåg eller borde ha insett att den aktuella stridsåtgärden är lovlig. Kriteriet ond tro sätter alltså en gräns för fredspliktsinvändningarnas räckvidd. Kriteriet förekommer ofta i Arbetsdomstolens praxis (se till exempel domen AD 1986 nr 113).

INDRIVNINGSBLOCKAD MÖTER INVÄNDNING

I del 2 av denna artikelserie nämnde jag indrivningsblockader. Syftet med den typen av stridsåtgärd är att driva in löneskulder och annan ersättning för utfört arbete (41 § MBL). Fackföreningar har alltid rätt att genomföra den typen av blockad om det är "en klar och förfallen fordran". Med "klar" menas att fordran inte är tvistig, alltså att det inte råder någon tvist om huruvida arbetsköparen är skyldig beloppet eller inte.

Lagtextens krav på att fordran är klar innebär inte att fordran blir oklar om arbetsköparen bestrider den. På juristspråk säger vi att fordran fortfarande är klar om arbetsköparens invändning är "uppenbart ogrundad" eller "uppenbarligen saknar fog". Om arbetsköparen gör en sådan invändning till en fredspliktsinvändning mot indrivningsblockad, kan facket strida lovligt utan att Arbetsdomstolen har undanröjt fredspliktsinvändningen. Det finns alltså en gräns för arbetsköparens fulspel och agerande i ond tro.

VAR HITTAR JAG AD-DOMAR?

Gå till [arbetsdomstolen.se](https://www.arbetsdomstolen.se), klicka på "meddelade domar" och vidare till "arkiverade domar". Där kan du välja årtal och sedan ta dig vidare till numret på domen du söker.

Det finns ingen skyldighet att varsla före indrivningsblockad

INDRIVNINGSBLOCKAD UTAN VARSEL

Fackföreningar kan undvika fredspliktsinvändningar genom att överrumpla arbetsköparen med indrivningsblockad. Det finns ingen skyldighet att varsla före indrivningsblockad (45 § MBL). Om facket agerar utan varsel hinner arbetsköparen förmodligen inte göra en fredspliktsinvändning. Men detta utesluter såklart inte att arbetsköparen ändå, i ett senare skede, stämmer facket för olovlig stridsåtgärd.

Om facket blir stämt gäller det att försöka vinna i domstol eller förlikas med motparten. En risk med att gå hela vägen till slutligt avgörande är att Arbetsdomstolen kan leverera prejudikat som begränsar stridsrätten ytterligare. Ett alternativ för facket är därför att eftersträva förlikning med motparten utan domslut.

SKADESTÅND FÖR OLOVLIG STRIDSÅTGÄRD

Om en fackförening anordnar en olovlig stridsåtgärd kan arbetsköparen yrka både ekonomiskt och allmänt skadestånd (54–55 §§ MBL). Ekonomiskt skadestånd ska täcka bortfall av inkomster eller uppkomna utgifter. Allmänt skadestånd, däremot, är ett ideellt skadestånd. Det är en kompensation för kränkningen av arbetsköparens rättighet men främst en sanktion som ska avskräcka den fackliga sidan från att använda olovliga stridsåtgärder.

Arbetsdomstolen väger samman förmildrande och försvårande omständigheter när en fackförening åläggs allmänt skadestånd (60 §). I domen AD 2005 nr 29 tvingades Elektrikerförbundet och dess avdelning betala 25 000 kronor vardera. I domen AD 1984 nr 106 blev summan av allmänt och ekonomiskt skadestånd 15 000 kronor för Grafiska Fackförbundets avdelning.

Även om det allmänna skadeståndet blir lågt kan det ekonomiska bli högt. Kostnaden blir givetvis ännu högre när facket förlorar och måste betala motpartens rättegångskostnader. Om facket är bundet av kollektivavtal kan inte enskilda anställda åläggas skadestånd för att de har deltagit i olovlig stridsåtgärd (59 § MBL).

SKADESTÅND FÖR "VILD STREJK"

Det händer att arbetare genomför så kallad vild strejk. Det är en strejk utan fackets välsignelse, alltså en strejk som ingen fackförening har tagit beslut om enligt sina stadgar. Därför är vild strejk en olovlig stridsåtgärd (se del 2 av denna artikelserie för repetition). Vild strejk kan beskrivas som en utomfacklig strejk.

Individer som deltar i vild strejk kan åläggas allmänt skadestånd. Detsamma gäller andra stridsåtgärder som saknar fackets välsignelse, exempelvis en vild övertidsblockad (utomfacklig blockad). Enligt förarbetena till MBL ska skadeståndet ligga kring 3600 kronor per person (räknat i dagens penningvärde¹). I domen AD 2018 nr 14 ålades en rad arbetare skadestånd som varierade mellan 2500 och 3500 kronor.

Efter Pendelstrejken år 2023² stämde arbetsköparens sidan 105 lokförare och yrkade 6000 kronor i skadestånd per person. I slutändan krävdes bara 10 lokförare på skadestånd och i förlikning blev skadeståndet 2500 kronor per person. Alla kostnader (inklusive rättegångskostnader på 450 000 kr) täcktes genom en insamling arrangerad av Förbundet Arbetarsolidaritet³.

¹ Se regeringens proposition 1991/92:155 s. 6, lagen.nu/prop/1991/92:155

² Information hämtad från www.arbetsvarlden.se

³ Förbundet Arbetarsolidaritet står för en självständig arbetsplatskamp utan lojalitet till politiska partier eller fackförbund. Backar upp och stöttar arbetare. Mer info på arbetarsolidaritet.org

PARAGRAF 32 EN STÄNDIG VAPENARSENAL

Utöver lockoutvapnet har arbetsköpare en ständig vapenarsenal genom befogenheterna att leda och fördela arbetet, anställa och säga upp personal, även kallad paragraf 32. Det är inte en lagparagraf. Enligt Arbetsdomstolens prejudikat ingår paragrafen i alla kollektivavtal.

Arbetsköparens befogenheter kan användas som piska, exempelvis genom att strejkande arbetare hotas med omplacering. Befogenheten kan också användas som morot, exempelvis genom att strejkbrytare lovas befordran och högre lön.

Om arbetsköparen vidtar åtgärder till skada för arbetare i syfte att avskräcka dem från (eller bestraffa dem för) fackligt engagemang, kan facket yrka skadestånd för föreningsrättskränkning (enligt 7–9 §§ MBL). Det har dock visat sig vara svårt att vinna sådana tvister i domstol. Det bästa skyddet mot kränkningar är att arbetskamrater håller ihop och backar upp varandra.

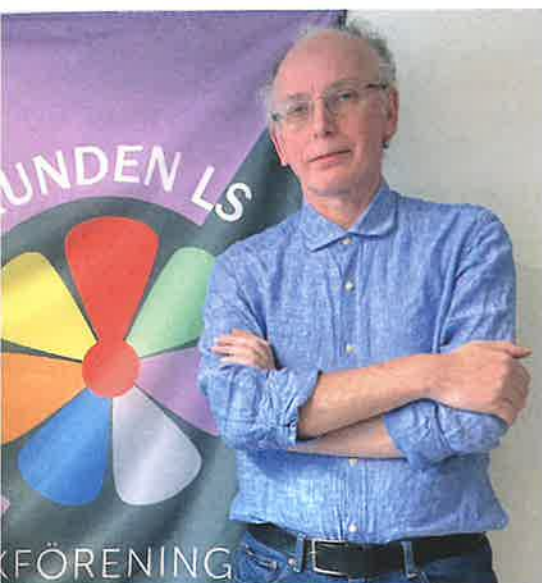
Ytterligare ett vapen i arbetsköparens händer är att kalla in fackliga ledare på individuella förhör och utskällningar. Ett råd i dessa fall är att en hel grupp arbetskamrater går in på chefens kontor. Om chefen vägrar släppa in alla, är rådet att den drabbade individen sjukanmäler sig och att facket ersätter inkomstförlusten på karensdagen. Det är befogat att sjukanmäla sig när chefer bedriver psykologisk misshandel som sänker den anställdas arbetsförmåga.

Om en anställd accepterar individuella samtal med cheferna är det alltid rekommenderat att spela in samtalet. Det är lagligt i Sverige om den anställda själv deltar i samtalet.

ningen Grunden LS

Stöttvisa för arbetare i Daglig verksamhet

Grunden i Olskroken i Göteborg håller fackföreningen Grunden LS till. Vi bjuder Teresa Pedrini och Mikael Åhman på kaffe och vi slår oss ner i en kaffestudion. Mellan kaffekopparna ligger broschyren **Lärdomar från en seger** om att Grunden LS har lyckats driva igenom rätten till semesterlön för deltagare på daglig verksamhet i Göteborgs kommun.

Per Wall Victorin

GRUNDEN LS

Står för Grunden Lokalfackliga samverkansförbundet. I LS av SAC står LS för Lokal samorganisation.

DAGLIG VERKSAMHET

Om du har en funktionsnedsättning och inte arbetar eller studerar, kan du ansöka om daglig verksamhet. (Från Göteborgs stads hemsida)

Grunden LS jobbar med det politiska arbetet, ur vilket fackföreningen Grunden LS har vuxit fram. Grunden LS organiserar personer som arbetar som deltagare inom daglig verksamhet.

Mikael: "Grunden LS är rikstäckande. Vi har lånat syndikalisternas organisationsmodell. Det finns ett Göteborgssyndikat och ett Karlshamnssyndikat. Nästa vecka ska vi till Mellerud och bilda vad som troligen blir ett syndikat där och vi har dialog med folk i Eskilstuna. Vi håller på med uppbyggnadsfasen."

Grunden LS bildades 2022 av Teresa och hennes kollega David.

Teresa: "Det är också så länge vi har kämpat för semesterlön. Man ska ju inte behöva jobba på sommaren, utan få pengar ändå. Annars kan man inte planera om man vill åka någonstans, då får man alltid åka senare för man ska jobba. Men nu känns det skönt att vi har fått igenom det här. Det är verkligen jättestor skillnad."

Den som arbetar som deltagare på daglig verksamhet får habiliteringsersättning, som fungerar som en lön. I Göteborg är "habben" 160 kronor skattefritt per arbetsdag. Habben plus övriga bidrag blir ungefär samma som lägsta lönen enligt Kommunals kollektivavtal med Samhall. Rätten till semesterlön innebär

att de som har daglig verksamhet får habiliteringsersättning utbetald även under semesteren. Så var det inte innan.

Mikael berättar att det började med att de läste att papperslösa kan vara med i LS av SAC.

Mikael: "Alla fackförbund säger ju att man ska ha en löneanställning men Teresa och övriga här, de kan inte gå med."

Mikael menar att om syndikalisterna kan organisera papperslösa så kan även de bilda en fackförening.

Mikael: "Men det är inte som att kommunen erkänner oss som fackförening än. Nu är vi där arbetarklassen var 1890 kan man säga."

Teresa: "Det är för att vi har funktionshinder², de tror att vi inte kan någonting."

Mikael: "Det trodde man ju om arbetare på 1800-talet också. Det är ju inte så att man blir piskad men vi kämpar för att bli erkända som fackförening. Försäkringskassan har definierat jobb som arbetsförmåga, att man är anställningsbar. Anställningsbar är ju i princip att ett företag kan göra vinst på att anställa en. Vi godtar inte den definitionen."

Grunden LS anser istället att "ett jobb är det om man gör något för att någon annan behöver det."

Mikael: "Och det gör Teresa."

Teresa: "Inte, som vi säger ofta, att vi leker. Vi jobbar här."

Mikael: "Systemet är anpassat för folk som har anställning, det ser daglig verksamhet som en vårdinsats. I MBL³ står det någonting om att den lagen gäller för dem som är anställda och dem som har en liknande position

på arbetsplatsen. Sen fattar jag som jurist att man har tänkt på inhyrd personal men det står som det står, så då sa vi att Teresa har en liknande position."

Jag frågar hur de gick till väga för att driva igenom rätten till semesterlön.

Teresa: "Vi hade manifestationer, vi höll tal. Första maj gick vi i tåget."

Mikael: "Vi stod och delade ut flygblad i Brunnsparken."

Teresa: "Vi hade en namnsamling⁴ också. Om vi fick 200 namnunderskrifter så var de tvungna att ta upp frågan..."

Så vi vann och nu
har vi semesterlön

Bild från Grunden LS broschyr "Lärdomar från en seger".

¹ Riksföreningen Grunden Sverige är en så kallad "handikapporganisation" som 2024 har fått beviljat

² "Om du har en funktionsnedsättning och inte arbetar eller studerar, kan du ansöka om daglig verksamhet." (Från Göteborgs stads webbplats)

”Vi funkar bättre ihop med den autonoma rörelsen än med de parlamentariska systemen som bygger på att man sitter i väldigt komplexa och oändligt långa möten. Om du har koncentrationssvårigheter så är det omöjligt.”

Mikael: "...i något beslutande forum, i Nämnden för funktionsstöd eller i Kommunfullmäktige."

Teresa: "Det var ganska många som sa nej men det var väldigt många som sa ja."

Mikael: "Många visste inte om hur det var, de har bara antagit att man får betalt på semester."

Teresa: "Vi fick börja med att förklara att vi inte hade det."

Mikael: "Vi hörde av oss till Allt åt alla⁵. Vi har gjort grejer ihop sedan 2017, så vi hade byggt upp en relation, den hade växt fram naturligt ur gatukampen. Vi bjöd in FUB⁶ också. FUB visste ju om hur det var, de fattade sakfrågan, men de hade ingen erfarenhet av att gå ut på gatorna."

Flera andra organisationer anslöt sig till kampen.

Teresa: "Det var ganska kämpigt i början."

Mikael: "FUB var lite nervösa, de ringde hit och sa att Allt åt alla verkar lite radikala. Vi kunde ju säga till Autismförbundet⁷ och FUB att det är snällt folk, vi går i god för de här. Och Allt åt alla var ju med på en gång "Det är klart att ni ska ha lön!" Det handlade om att hitta en sakfråga, att alla som jobbar ska ha semesterlön."

Detta enade funktionsrättsrörelsen med den autonoma rörelsen.

Mikael: "Vi funkar bättre ihop med den autonoma rörelsen än med de parlamentariska systemen som bygger på att man sitter i väldigt komplexa och oändligt långa möten. Om du har koncentrationssvårigheter så är det omöjligt. Jag kan läsa 200 sidor förberedelsematerial och sen sitta och tjafsa om teoretiska resonemang, jag hänger med, men jag är jurist. Har du svårt att tala och läsa, då är man ju bara i vägen. Det är arenor som utesluter vårt folk. Att stå och samla in namn i Brunnsparken, det är ett sätt att jobba som är demokratiskt och inkluderar, det är arenor där vi faktiskt kan vara med på lika villkor. Om man jobbar konsensusinriktat, utifrån den autonoma miljöns sätt, kan alla här vara med. Det är demokrati på riktigt. 'Vad är vi överens om? Semesterlön. Hur gör vi då? Vi gör ett plakat'. Plus att vi har god erfarenhet av att bli bemötta som människor därifrån."

Grunden.LS har sina lokaler i den gamla margarinfabriken i Olskroken i Göteborg. Foto: Grunden LS

⁵ Allt åt alla är ett socialt fack som "Genom långsiktigt arbete med fokus på vardagslivets konflikter vill skapa ett klasslöst samhälle." Citat från Allt åt allas webbplats.

⁶ FUB "arbetar för att personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras anhöriga ska kunna leva ett gott liv". Info från fub.se.

⁷ Tidigare Autism- och aspergerförbundet, nu Autism Sverige, är en ideell organisation som "arbetar för bättre levnadsvillkor för alla med autism." Läs mer på www.autism.se.

Teresa: "De såg ju inte oss som att vi har funktionshinder, de var som vanligt mot oss. Det finns ju inte så många som är så, men de var det. De var jättetrevliga."

Mikael: "Vi fick ihop de där två hundra namnen. Då blev det obehagligt för politikerna att säga "Nej, vi tycker inte ni ska ha semester". De insåg att "Aha, nu måste vi förhålla oss till det här". Vi tänkte att något parti kommer vara först med att säga ja och sen blir det en dominoeffekt. Så blev det också. V, S och MP:s gemensamma budgetförslag sköt till pengar till Nämnden för funktionsstöd för att säkerställa utbetalning av habiliteringsersättning på semester. Och så gick det igenom. Borgarna och Sverigedemokraterna hade egna budgetar men där stod ingenting om det."

Beslutet gäller för alla i Göteborgs kommun.

Teresa: "Det är många som får mindre än oss, kanske 48 kronor per dag. Vissa får inget alls och det är för jävligt. Det har blivit bättre men det är fortfarande mycket kvar."

Mikael: "Det är därför vi ska till Mellerud nästa vecka. Det här sättet att jobba, egenorganisering, det fungerar uppenbarligen."

”De såg ju inte oss som att vi har funktionshinder, de var som vanligt mot oss. Det finns ju inte så många som är så, men de var det. De var jättetrevliga.”

Teresa: "Vi kan stötta dem men vi kan inte göra det åt dem. Vi kan komma med förslag på hur de ska gå tillväga."

Mikael: "Broschyren som vi har gjort passar att ge till andra, det var drivkraften bakom att den skrevs. Nästa arbetsrättsliga fråga är anställningsskydd. Om jag blir sjuk kan jag vara hemma tills jag blir frisk och sen kommer jag tillbaka. Det står i LAS⁸. Om Teresa blir sjuk och är hemma många veckor säger kommunen upp hennes placeringsavtal och då kan hon inte komma tillbaka."

Teresa: "Det är efter två veckor. Det har hänt att folk har blivit av med sin plats. Man ska ha bra skäl. Om man är sjuk ska man ha läkarintyg som bevisar att man verkligen är sjuk."

Mikael: "Inspektionen för vård och omsorg⁹ har godkänt att här får finnas 20 personer som har daglig verksamhet. Om Teresa är borta så att de drar in platsen, då skickar kommunen hit någon annan. Vi är en populär arbetsplats, vi har en kö. Och då kan inte Teresa komma tillbaka."

Teresa: "Då är det ju fullsatt."

Mikael: "Det är förbjudet för mig att välja vem vi tar emot. Jag förstår varför kommunen vill ha det så, de försöker förebygga

diskriminering. Och jag förstår varför IVO vill ha det såhär, de försöker undvika överbelastning. Konsekvensen blir att Teresa har en usel anställningstrygghet. Hon kan bli av med anställningen på två veckor. Det är inte rimligt. Vi har lärt oss att det är lättare att vinna lokalt än i riksdagen. Think global - act local. Vi måste formulera ett konkret krav som är begripligt, i dialog med andra förbund och delar av rörelsen, och se till att kommunen slutar säga upp folk. Det går ju att förändra."

Mira Cederwall Victorin
Göteborgs LS

⁸ LAS står för lagen om anställningsskydd. Finns på webben: lagen.nu/1982:80

⁹ Inspektionen för vård och omsorg (IVO) är en statlig myndighet som "granskar att vården och omsorgen följer lagar och regler" så att "patienter och brukare ska få insatser som är säkra och av god kvalitet." IVO:s hemsida: www.ivo.se.

Fem år sedan begränsningarna i strejkrätten

”Det här ska vi ta tillbaka och vi kan det”

I början av sommaren 2018 kallade företrädare från LO, TCO, Saco och Svenskt Näringsliv till presskonferens. Där presenterade de tillsammans ett lagförslag om att inskränka strejkrätten. Den svenska modellen skulle göras om för att sätta käppar i hjulet för den frihetliga fackliga rörelsen.

Efter påtryckningar från Svenskt Näringsliv för att lösa ”situationen i Göteborgs hamn” tillsatte regeringen en utredning. Med förslaget från gruppen som samlade till presskonferens ville de stora fackliga centralorganisationerna ligga ett steg före, de ville åstadkomma en mildare kompromiss än befarat.

Den överenskommelse som skedde i juni 2018 innebar en kraftig begränsning av vår strejkrätt. Vår fackliga samordnare presenterar detaljerna på sidorna 22-23.

Lördagen den 25 augusti 2018 hölls den så kallade Strike Back-demonstrationen på norra Bantorget i Stockholm. Det var en tvärfacklig och enad aktionsdag till stöd för strejkrätten för alla fackligt anslutna som ville protestera mot LO-toppens uppgörelse med Svenskt Näringsliv. Cirka tio lokala samorganisationer (LS) av SAC deltog tillsammans med gräsrotter från elva LO-förbund, TCO-förbund, två fristående fack samt norska och danska LO. Även kulturpersonligheter, jurister och strejkrättsexperter var med. Info från Syndikalisten 4/2018. Foto: Fanny Hökby.

Efter fackpamparnas överenskommelse med organisationen vars mål är att ”vinna hjärnor och hjärtan för marknadsekonomi och övertyga om företagets avgörande roll för välbefindandet”, bildades två nätverk som samlade fackligt aktiva från olika håll. Nätverket försvara strejkrätten startade lokala grupper runtom om i landet och Strike Back anordnade bland annat en stor demonstration i Stockholm den 25 augusti 2018.

Mina Jakobsson och Cim-Héloïse Sävel var aktiva i strejkrättsrörelsen när det begav sig. I ett videomöte tar vi oss tillbaka till mobiliseringen som började 2018, innan antistrejklagen trädde i kraft 2019.

Minns ni i vilket sammanhang ni fick informationen om att vår strejkrätt skulle inskränkas?

– Jag var involverad i skånska fabriksarbetares driftsektion* och då, tillsammans med Frederick Batzler, försökte vi få ihop ett kollektivavtal. Under den tiden kom nyheten och mobiliseringen kom naturligt i min LS, svarar Cim-Héloïse.

Mina fick höra talas om det som aktiv i Vänsterpartiet i Karlstad.

– Då ville jag att vi i partiföreningen skulle vara aktiva och ansluta oss till strejkrätts-nätverket. Jag kom i kontakt med en annan person i Karlstad som också ville vara aktiv i frågan. Då startade vi upp ett lokalt nätverk i Karlstad tillsammans.

Cim-Héloïse var med under den stora demonstrationen i Stockholm 2018:

– Det var väldigt givande att se. Vi hade arbetat mycket med att organisera tvärfackligt i LS innan. Det finns mycket engagemang inom autonom vänster i Malmö och Lund.

Cim-Héloïse tillägger att en grupp i Lund stört upp med bussar för att de som ville åka från södra Sverige skulle kunna ta sig upp till Stockholm tillsammans.

Malmö LS var aktiva i de båda nätverken som kämpade mot antistrejklagen. Förhandlingskommittén var främst engagerad i Nätverket försvara strejkrätten och Cim-Héloïse tillsammans med andra fackkamrater var aktiva i Strike Back.

*Driftsektionen Skåne Factory Workers Section (SFWS) består av arbetare från främst Ungern och Rumänien som arbetar på en grönsaksfabrik i norra Skåne och är anställda genom ett bemanningsföretag. De kände sig svikna av de stora fackföreningarna och valde därför att bilda en sektion inom Malmö LS för att förbättra sina villkor.

Mina Jakobsson höll ett tal när Nätverket försvara strejkrätten Karlstad deltog under de landsomfattande aktionsdagarna Strike Back 2.0 i december 2018. Foto: Solveig Betnér

Mina berättar att det hölls en lokal manifestation i slutet av 2018. Det var i samband med Strike Back 2.0 med landsomfattande aktionsdagar. När det begav sig var Syndikalisten på plats i Karlstad. Då höll Mina ett tal som bland annat tog upp hur utsatta grupper trygghet i arbetslivet minskar om antistrejklagen går igenom:

– Tänk dig att ett skyddsombud fått reda på att chefen gjort sig skyldig till sexuella trakasserier. Skyddsombudet vidtar åtgärder mot det. Det uppstår en konflikt mellan chefen och skyddsombudet. Skyddsombudet blir sedan uppsagt. Idag har det uppsagda skyddsombudets kollegor rätt att strejka för att hen ska få tillbaka sitt jobb. Den här rätten kommer inte finnas kvar om förslaget om minskad strejkrätt går igenom.

Hur kändes det när det här var i gång, att det var aktioner, torgmöten, demonstrationer och annat för att samlas kring strejkrättsfrågan, kände ni hopp, att det skulle gå att stoppa lagen från att träda i kraft?

– Det var kul och mäktigt när vi hade manifestationer på flera platser i Sverige, och fler och fler som anslöt och protesterade. Det kändes hoppfullt, svarar Mina.

SITUATIONEN I GÖTEBORGS HAMN

APM Terminals Gothenburg är den största containerhamnen i Skandinavien som hanterar ca. 50 procent av Sveriges containerhandel. Många svenska företag är beroende av hamnen för import och export.

Det finns två huvudsakliga fackförbund för hamnarbetare, Hamnarbetarförbundet och Transportarbetarförbundet.

I Göteborgs hamn är majoriteten av arbetarna anslutna till Hamnarbetarförbundet och medlemmar i dess avdelning fyra: Hamnfyrkan. Hamnarbetarförbundet står på egna ben och tillhör ingen facklig centralorganisation.

Fram till 2019 löd inte Hamnarbetarförbundet under fredsplikten för att de inte var knutna till något kollektivavtal med APM Terminals. Mellan 2016 och 2019 stred Hamnarbetarförbundet mot arbetsköparen som motarbetade dem, och krävde att få större inflytande eftersom en majoritet var anslutna till Hamnarbetarförbundet.

Förbundet ville ha ett eget kollektivavtal för att få rätt till facklig tid och utse skyddsombud. Hamnarbetarförbundet tog bland annat till strejk och blockad. Konflikten som utbröt i Göteborgs hamn var startskottet för en omfattande nationell strejkrättsdebatt.

Svenskt Näringsliv skickade ett brev till dåvarande arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S) med krav på lagförändringar i början av 2017. Anledning var att ”hamnstrejken i Göteborg visar på allvarliga brister i de lagstadda konfliktreglerna på arbetsmarknaden”. I och med det tillsatte regeringen en utredning av strejkrätten.

Informationen är hämtad från Arbetarens artikel ”Fem år sedan antistrejklagen” (31 juli 2024).

Cim-Héloïse Sävel var aktiv i Strike Back. Foto: Privat

Cim-Héloïse fick intrycket av en unik sammanlutning:

– Det var första gången som jag någonsin sett, personligen men också historiskt, en så stor basfacklig rörelse under 2000-talet, med massa olika lokala klubbar från hela landet som dyker upp och manifesterar för en gemensam sak. Jag kände mig väldigt hoppfull där och då.

När lagen trädde i kraft 2019 märkte Cim-Héloïse, tillsammans med sin lokala samorganisation i Malmö, en tydlig skillnad. – Det begränsade vårt sätt att arbeta. Vi tog till stridsåtgärder för små ärenden hela tiden i Malmö LS.

Det handlade sällan om att strejka men att varsla om strejk fungerade ofta för att arbetsköparna skulle ge med sig. Blockader var en bra metod och den sista stridsåtgärden som Cim-Héloïse minns var när tornväktare i Ystad arbetade felaktigt för att vinna striden mot arbetsköparen. När strejk och andra stridsåtgärder blev olagliga började Malmö LS att testa sig fram med till exempel namnsamlingar och mediakampanjer.

SAC:s strategiutredning blev färdigställd precis innan corona-pandemin. Cim-Héloïse berättade om hur SFWS använde sig av strategier som presenteras i den.

– Vi träffade ett kollektivavtal. Utredningen och de metoder vi tillämpade under den organiseringsen skedde nog parallellt, sen kom pandemin. Mycket av det momentum som vi

hade då föll bort. Än har jag inte haft möjlighet att jobba direkt utifrån strategiutredningen, berättar Cim-Héloïse som just nu bor i Australien men flyttar tillbaka till Sverige nästa år.

Cim-Héloïse skrev en text till Arbetaren (16 oktober 2024), där hon ställde frågan "när tar vi tillbaka strejkrätten"? Och fundrade på om det bästa försvaret är att gå till attack!

Hur ska den här attacken gå till? Hur tar vi tillbaka strejkrätten!

– För det första så måste vi organisera, vi måste vara ute och träffa folk. **Solidariska byggare** är exemplariska. Det som de gör behöver vi göra i andra delar av vår verksamhet, i andra städer och i andra yrkesgrupper också. Vi behöver en stark organisation som vågar ta en svår strid. Vi behöver göra en ordentlig kampanj som kan få kräva stora resurser; gå ut i media, få med oss andra fackliga organisationer och driva frågan med råg i ryggen. Det här ska vi ta tillbaka och vi kan det. Det måste komma staten till känna att det här ska vi ha och tvinga fram det! Det kommer ta tid, inte bara kampanjen utan också förarbetet, svarar Cim-Héloïse.

”Det måste komma staten till känna att det här ska vi ha och tvinga fram det!”

Cim-Héloïse anser att vi har varit defensiva sedan åtminstone 80-talet och nu måste gå in och vara offensiva.

– För att få verklig förändring krävs stor och kraftfull mobilisering och organisering. Vi måste ha starka strukturer och principer, tro på vad vi håller på med!

Solveig Betnér
Informationsorganisatör

Stockholms byggsyndikat
Solidariska byggare

Solidariska byggare, Stockholms byggsyndikat av SAC, är byggarbetare från Sverige, EU och länder utanför EU som organiserar sig fackligt tillsammans. Målet är att skapa värdiga villkor för alla byggarbetare i Stockholm. Sök på "solidariska byggare" i Syndikalisten webbtidning (syndikalisten.sac.se) för att läsa mer om syndikatet.

Arbetaren är din tidning

Sveriges enda frihetligt socialistiska nyhetstidning ägs av SAC, och i förlängningen av dig.

Vi skriver om arbetsmarknad, makthavare, klass, feminism, antifascism och mycket mer.

49 KR / MÅNADEN FÖR LS-MEDLEMMAR

Vi sprider syndikalistiska perspektiv – stötta tidningen genom att teckna eller ge bort en prenumeration, sprid våra artiklar och rekommendera oss till andra.

TECKNA EN PRENUMERATION NU:
ARBETAREN.SE/SAC

Vad har hänt sedan antistrejklagen trädde i kraft?

Som svar på utökad fredsplikt i medbestämmandelagen, gjorde SAC:s rättskommitté en strategiutredning. SAC:s fackliga samordnare summerar vad som har hänt sedan 2019.

Mellan åren 1928 och 2019 hade vi ganska enkla regler om stridsåtgärder och fredsplikt i Sverige. Det fanns två huvudregler att förhålla sig till. Den första regeln gällde fackföreningar och arbetsköpare som inte hade kollektivavtal med varandra. I en sådan avtalslös relation rådde fri stridsrätt. Parterna var fria att ta till stridsåtgärder för nästan vilka krav som helst, enligt den svenska regeringsformen (kapitel 2, paragraf 14).

Den andra huvudregeln gällde fack och arbetsköpare som var bundna av kollektivavtal. Då rådde fredsplikt för parterna, alltså förbud mot stridsåtgärder, enligt paragraf 41 i medbestämmandelagen (MBL).

NYA REGLER

Sedan kom 2019 års ändringar i MBL. Dessa innebar framförallt två nyheter. För det första infördes ett förbud mot strid i rättstvist, enligt 41e § MBL. Alla fackföreningar är numera förbjudna att använda stridsåtgärder i

syfte att tvinga arbetsköparen att följa fackets uppfattning om hur en regel ska tolkas och tillämpas. Det är exempelvis förbjudet att tvinga arbetsköparen att följa anställningsskyddslagen, diskrimineringslagen och arbetsmiljölagen.

För det andra blev alla fackföreningar utan kollektivavtal förbjudna att vidta stridsåtgärder mot kollektivavtalsbundna arbetsköpare, enligt 41d § MBL. Strid mot avtalsbundna arbetsköpare är tillåtet endast om syftet är att ingå ytterligare ett kollektivavtal.

AVTALSSHOPPING

Det andra förbudet ger avtalsbundna arbetsköpare ett mycket bredare skydd mot stridsåtgärder än tidigare. Lagstiftarna hade udden riktad mot SAC, Hamnarbetarförbundet och andra fristående fackföreningar. Men den utökade fredsplikten påverkar även de större facken negativt.

Arbetsköpare har fått helt nya möjligheter att ägna sig åt så kallad avtalsshopping under skydd av fredsplikten. Avtalsshopping innebär att arbetsköpare väljer billiga kollektivavtal framför dyra. På tidningen Arbetarens hemsida kan du läsa om flera exempel på avtalsshopping sedan 2019 (arbetaren.se/tag/avtalsshopping).

STRATEGIUTREDNINGEN

Hösten 2020 släppte vi i SAC:s rättskommitté en strategiutredning. Enligt våra förslag finns det grovt sett tre vägar framåt trots 2019 års antistrejklag:

1. Syndikalistiska sektioner kan ta strid för kollektivavtal som inte reglerar löne- och anställningsvillkor. Avtalen innehåller istället fackliga rättigheter för sektionen och dess förtroendevalda. Några exempel är rätten att utse skyddsombud, jobba fackligt på betald arbetstid och förstärkt rätt till information och förhandlingar.

2. En sektion kan träffa kollektivavtal som innehåller bättre löne- och anställningsvillkor än det kollektivavtal som en annan fackförening redan har träffat. När det andra fackets avtal löper ut blir arbetsköparen förmodligen skyldig att tillämpa sektionens kollektivavtal i stället, vilket hela personalen vinner på.

3. Om arbetsköparen vägrar träffa avtal med syndikalister, så är våra sektioner öppna för alternativa uppgörelser. Strategiutredningen laborerar med flera alternativ till kollektivavtal, däribland muntliga avtal och skriftliga individuella avtal. Muntliga avtal kan användas för att stärka de fackliga rättigheterna. En ljudupptagning av muntliga avtal förebygger tvister om avtalets innehåll. Skriftliga individuella avtal kan användas för att förbättra löner och anställningsvillkor för alla anställda på en arbetsplats, förutsatt att avtalen är likalydande och undertecknas av alla.

PRAKTISKA EXPERIMENT

Det ska sägas att Strategiutredningen hittills inte har fått någon större spridning eller tillämpning. Men några experiment har ändå gjorts.

Städarna vid företaget Perfect Maid punktstrejkade och fick bland annat igenom bättre löner och rätt att använda företagets

bilar till och från jobbet. Först krävdes kollektivavtal. När detta avvisades erbjöds arbetsköparen att istället skriva under likalydande individuella avtal för alla anställda. Kraven gick alltså igenom men tog inte formen av kollektivavtal.

På lagret Dagab har en syndikalistisk sektion krävt kollektivavtal under hot om stridsåtgär-

der. Som alternativ till kollektivavtal erbjöds arbetsköparen att snarast åtgärda gropar i golvet som gjorde truckkörningen farlig. Alternativet godtog.

Vid Malmö stadsarkiv har sektionen krävt kollektivavtal för att kunna delta på samverkansmöten fullt ut, precis som övriga fackföreningar. Arbetsköpare sade blankt nej men sektionen stretar vidare.

Vid Zalandos lager har sektionen krävt kollektivavtal under hot om att hänga ut företagets skandalösa personalpolitik i media. Företagets systematiska trakasserier (inklusive avsked) av enskilda arbetare och rädslan för lockout har emellertid stått i vägen för sektionen, hittills.

Vid vårdlagret MediCarrier har sektionen strejkat för ett eget kollektivavtal. Företaget lyckades dock ersätta arbetarna med strejkbrytare från bemanningsföretag. Sektionen stretar vidare och diskuterar nya strategier.

VAD NU?

Varför har Strategiutredningen inte fått större spridning och tillämpning? En uppenbar faktor är att de flesta medlemmar i en LS av SAC är ensamma syndikalister på jobbet. Bara omkring tio procent av medlemskåren tillhör sektioner.

Alla delar av vår organisation behöver alltså satsa mer på arbetsplatsorganisering. Från central nivå erbjuder vi bland annat kurser i organisering och sprider *Organisatörens handbok*. Vi kommer även att utveckla en kurs om att starta och driva sektioner och använda Strategiutredningen.

Alla medlemmar kan läsa utredningen genom att logga in på SAC:s hemsida och gå till sac.se/strategiutredningen. Där finns även artiklar, videoföredrag och en lathund baserad på utredningen.

Rasmus Hästbacka
Facklig samordnare

Medlemmar i driftsektion Perfect Maid, Göteborgs LS. Övre raden fr. vänster: Maigorzata Korycka, Sandra Huk, Katarzyna Sitakiewicz, Monika Zużewicz och Samanta Tarnowska. Sittande fr. vänster: Katarzyna Jachura och Patrycja Celińska
Foto: Emil Broberg

Foto: Skärmavbild från Svenskt Näringsliv.se.
Illustration: Fanny Hökby. Från Syndikalisten 3/2018.

En hopplös känsla som följs av kämpaglöd

Ett brev från många
Anna Arvidsdotter & Marie Hällander (red.)
Föreningen Arbetarskrivare (2024)

Ett brev från många är den fjortonde antologin Föreningen Arbetarskrivare ger ut. Föreningens medlemmar har bidragit till innehållet, som består av noveller, seriestrippar och dikter, som övervägande handlar om arbetsliv och klasserfarenheter. Yrken som undersköterska, spärrvakt i tunnelbanan, lokförare, lärare med flera finns representerade i alstren.

När jag läst ungefär halva boken slås jag av att texterna är ganska dystra och förmedlar uppgivenhet. En del handlar om att orka stå ut. Berättelser om obotlig sjukdom och död förstärker det dystra intrycket. Boken verkar dock vara strukturerad i två delar, som åtskiljs ungefär i mitten av boken av samma illustration av människor på rad, som syns på framsidan. I den andra delen finns en mer hoppfull känsla. Där uppstår en gnista av kämpaglöd, tro på förändring och hopp om en annan framtid. Josefin Şilan Karlssons dikter är framträdande i det hänseendet. De är som en manual för hur och var förändringen börjar (med att ge "kunskapen tid och tillit"; "släpper mobilen / Slutar överge vår egen kreativitet"). Kampen syns också

hos El Häkkinen: "ekande slagord / vårt mod / kollektiva slutord". Madelene Edlunds dikter, som dock inte handlar om förändring, fångar mig också. I dikterna synliggör hon klasskillnader genom att jämföra matlådor, arbetskläder och lunchtider. Därtill visar hon att ojämlikheten också definieras av vilken adress vi bor på.

Antologins titel, Ett brev från många, är passande. De fyrtio bidragande poeterna, författarna och tecknarna ger alla sin bild av tillvaron och tillsammans ger de en mångfasetterad bild av livet under senkapitalismen. Den hopplösa känslan i bokens början ter sig, när jag läst klart, som en förståelsegrund - liksom förstås de erfarenheter som skildras där - för varifrån den vilja till förändring, som framträder i del två, kommer. Det finns alltså en slags utveckling i boken, som bärs upp av det kollektiv av röster som kommer till tals. Det samskapande kollektivet är i sig det finaste med denna antologi.

Catharina Bergman
Umeå LS &
Redaktionsgruppen

En djupt personlig men akademiskt präglad berättelse

En arbetarkvinnas liv, ålderdom och död
Didier Eribon
Verbal (2024)

Några veckor efter att Didier Eribons mamma flyttar till ett äldreboende dör hon. Den omvälvande flytten från det egna hemmet och förlusten av självständighet blev övermäktigt för henne. Liksom i *Tillbaka till Reims* undersöker Eribon i den här boken sin familjs historia, denna gång med fokus på modern, som arbetat på fabrik och som lokalvårdare, levt i ett olyckligt äktenskap och uppfostrat fyra barn. Berättelsen är både djupt personlig och akademiskt präglad.

Didier Eribon är en fransk sociolog och filosof och använder sig av teoretiker inom dessa fält för att analysera sin mammas liv och hur det blev som det blev. Bitvis tar det akademiska språkbruket över texten, men Pierre Bourdieu, Michel Foucault, Simone de Beauvoir och andra tänkare ger mig som läsare en väldigt bra förståelse för hur åldrande, klassamhälle och patriarkat format mammas tillvaro. Det finns också en mycket bra analys av äldreboendet som institution. Under sina sista veckor i livet säger sig mamman bli misshandlad och Eribon förstår att hon med det menar att hon känner sig tillfångtagen och inspärrad. En läkare berättar att hon slår undersköterskorna, vilket tyder på hennes desperation. Detta leder i boken till ett

resonemang om undersköterskornas arbetsvillkor och att även de blir misshandlade, inte bara av den protesterande mamman utan även av den konstanta underbemanningen, arbetstakten, krävande arbetsuppgifter - det vill säga av arbetsköparen och systemet. "Man kan med fog tala om ett sådant system som djupt omoraliskt. Ett ord som förtjänar att ständigt upprepas: omoraliskt", skriver Eribon (s. 89).

Författaren undersöker flera aspekter av sin mammas liv och ger nyanserade förklaringar till varför hon uttalat sig rasistiskt, aldrig lämnade sin man och alltid gick och röstade. Eribon drar trådar från mammas erfarenheter (och delvis sina egna som "klassresenär") till politiska läget i Frankrike och samhällsstrukturen. Det är en rik bok, som jag varmt rekommenderar.

Catharina Bergman

Skildrar vårdbiträdet som sa ifrån när vårdbolaget ljög under pandemin

Foto: TriArt Film

Så länge hjärtat slår
(2024)
Regi: Ella Lemhagen
Manus: Malin Lagerlöf

Filmen *Så länge hjärtat slår* tar en med full kraft tillbaka till pandemitiden. Rädslan, handspriten, uttrycket "våra äldre", munskyddsbrist och tomma centrallager. Allt finns med i filmen, med manus av Malin Lagerlöf och regi av Ella Lemhagen. Vad som också finns med är ett vårdbolags vinstlystnad, som innebär risk för vårdtagarnas liv, och ett vårdbiträde som kämpar för förändring.

Vårdbiträdet Hanne, en roll utmärkt spelad av Bianca Kronlöf, jobbar på ett äldreboende. Boendet är ett av de första i Sverige att drabbas av smittan. Att det varken finns rutiner, skyddsmaterial eller förberedelse för en pandemi blir snabbt tydligt. När enhetschefen ljuger för brukarnas anhöriga om vilka säkerhetsåtgärder som vidtagits inser Hanne att hon måste protestera. När hon inte får gehör av chefen, som dessutom är en av hennes bästa vänner, och boendets personal tvingas till ett oetiskt arbete så tar Hanne till andra medel för att få vårdbolaget att ta ansvar.

Filmen är baserad på verkliga händelser samt på radiodokumentären *Det illojala vårdbiträdet**. I filmen betraktas Hanne som illojal av arbetsköparen för att hon bryter mot en lojalitetsklausul i anställningskontraktet. Det ryms också annat i berättelsen. Här finns till exempel fint skild-

rade relationer mellan brukarna på äldreboendet, liksom mellan dem, personal och anhöriga. Hanne är dessutom en utåtriktad och handlingskraftig person, som det är härligt att följa.

Så länge hjärtat slår upprör och berör. Den synliggör hur vårdbolag snålar in på personal och annat och vart pengarna i stället tar vägen. Den visar också vad en enskild person kan göra för att ändra på detta.

Catharina Bergman

*Vårdbiträdet som är huvudperson i filmen är baserad på Stine Christophersen som fick SAC:s civilkuragepris 2021.

Sveriges arbetares a-kassa 70 år

Mellan rörelse och stat

Del 5: Syndikalister mot självhjälp och statlig kontroll

Bildandet av Sveriges Arbetares Erkända Arbetslöshetskassa (SAEA) är inbäddad i paradoxer. Starten 1 januari 1954 var en komplicerad fråga inom den syndikalistiska rörelsen. Bland annat hade det krävts två medlemsomröstningar, 1952 och 1953, innan en majoritet var beredda att satsa på en arbetslöshetskassa med statsbidrag. Denna sena start berodde på ideologiskt motstånd, inbäddat i pionjäråren.

FIENTLIGHET MOT SJÄLVHJÄLP

De syndikalistiska pionjärerna odlade en starkt egensinnig attityd. När den så kallade Lundakommittén¹ våren 1910 bjöd in till SAC:s konstituerande kongress lockade de med en maskulin, ungdomlig och kompromisslös revoltstrategi:

”Endast mesen eller backharen går mot sin övertygelse därför att auktoriteterna ropa sitt anatéma över dem. Men de verkliga karaktärerna och männen följa sin övertygelse och dagtinga inte.”

Att pionjärerna var särskilt fientliga mot självhjälp framgår av diverse skrifter i samband med att SAC bildades. I det manifest som antogs av den konstituerande kongressen 1910 sägs att fackföreningarna av ”den gamla typen” sjunkit ner till ”mer eller mindre borgerligt anlagda självhjälpsföreningar”. Följande citat understryker denna principiella syn:

”Det som fackföreningarna av den gamla typen sätta mest värde på i sin ”frigörelsekamp” är pengar, och i enlighet därmed ha dessa fackföreningar från rena stridsorganisationer sjunkit ner till mer eller mindre borgerligt anlagda självhjälpsföreningar, där det i en uppkommen strid, strejk och dylikt, mera tages i betraktande om understöd kan utbetalas än möjligheten för de kämpande att med användande av andra medel vinna sitt syftemål.”

De revolutionära fackföreningarna hävda emellertid att även om pengar kunna vara arbetarna till nytta och i vissa fall äro nödvändiga, så är det lönlöst och löjligt att tro, att arbetarna med sina småslantar skola kunna besegra det kapitalistiska guldets.”

Detta motstånd gällde även permanenta strejkkassor. Det var först vid mitten av 1920-talet som en gemensam strejkkasson skapades. Vid strejker förekom istället bidragslistor, som lokala samorganisationer (LS) skickade till varandra. Ett av ombuden vid 1912 års kongress kan betraktas som representativ, med sin bestämda ståndpunkt i debatten om obligatoriska strejkkassor:

”Det gäller att få bort denna övertro på kassorna och föra fram hänsynslösare strider.”

Med facit i hand kan vi fråga oss om inte detta motstånd mot självhjälp/-organisering stod i motsats till Lundakommitténs paroll om ”en ständig erövring på det ekonomiska området”. Andra fackföreningar kan sägas ha varit mer konsekvent förankrade i den rörelsesocialistiska² traditionen.

AMBIVALENS UNDER 1920-TALET

Vid mitten av 1920-talet hade SAC fullbordat en radikal ideologisk och organisatorisk nyorientering: Revoltstrategier och det spontana sättet att gå tillväga hade övergetts, istället hade register utvecklats från kampmetod till strategiskt perspektiv. Det lokala hade kompletterats med en utbyggd industriell struktur; sektioner, syndikat, federationer och departement hade integrerats med LS som grundenhet. (LO gick delvis åt motsatt håll – med skapandet av fackliga centralorganisationer på lokalplanet.) Obligatoriska strejkkassor hade inrättats på både central och lokal nivå, men först med antagandet av nya stadgar 1925.

På sitt sätt kan vi betrakta denna nyorientering som en metodisk strävan efter en ”ständig erövring på det ekonomiska området”, som det heter i Lundakommitténs paroll 1910. Egensinnet hade börjat luckras upp, men med viss ambivalens.

Å ena sidan antog 1925 års kongress ett utlåtande från Centralkommittén (CK), som varnade för missbruk av så kallade bidragslistor:

”Sålunda böra medlemmarna i den utsträckning som är möjligt, vara medlemmar av sjukkassor, till förebyggande av ekonomisk misär vid sjukdomstillfällen, samt söka förmå arbetsgivarna att utbetala sjukersättning.”

Å andra sidan ställde sig SAC i 1 maj-manifesten under 1920-talet bakom krav på en statlig arbetslöshetsförsäkring. I den tvärpolitiska kampen mot Arbetslöshetskommissionen (AK)³ hösten 1930 kunde SAC – något motvilligt – ställa sig bakom kravet på en lösning av ”arbetslöshetsförsäkringsfrågan på ett för arbetarna tillfredsställande sätt redan vid nästa riksdag”.

1926 års 1 maj-resolution lyfte fram arbetslöshetsförsäkring som ett alternativ:

”... Arbetslöshetsförsäkringen avslogs t.o.m. i den otillfredsställande form i vilken regeringen framlagt förslag för riksdagen. [...] Vi veta emellertid, att kapitalistsamhället inte

ikläder sig andra förpliktelser för arbetareklassen än vad arbetareklassen tvingar sig till. [...] Arbetareklassen måste därför inom sig vidtaga de åtgärder som den förmår och solidariteten och situationen kräver. Det är de arbetandes plikt, att i sin mån hjälpa sina arbetslösa kamrater. Organisationen måste därför söka genomdriva en tillfällig förkortning av arbetstiden, införande av skiftgång e.d. varigenom de arbetslösa kunna beredas arbete.”

NEGATIVA REAKTIONER EFTER

RIKSDAGSBESLUT

I samband med riksdagsbeslutet 1934, om en statligt subventionerad och kontrollerad arbetslöshetsförsäkring, genomförde Centralkommitténs arbetsutskott (AU) en utredning om konsekvenserna för organisationens medlemmar. Liksom många andra fackföreningar betraktades villkoren som mindre förmånliga, men AU var kanske mer principiellt tydliga än reformistiska kritiker.

³ Arbetslöshetskommissionen

Arbetslöshetskommissionen, förkortad AK, skapades 1914. AK kom under mellankrigstiden att organisera nödhjälpsarbete, för dem som inte kunde försörja sig själva. Så kallade AK-arbeten var underbetalda nödhjälpsarbeten som blev starkt hatade. 1948 lades AK ned och ombildades till Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS). År 2008 ombildades i sin tur AMS till Arbetsförmedlingen.

⁴ Strebelkonflikten

Västerviks LS hade byggt upp en stark sektion på Strebelverken, som 1932 fått tyska ägare som införde tidsstudier. Förmännens förtryckande ledarstil och företagets vägran att löneförhandla utlöste en strejk i mars 1934. Strejken varade i nästan ett år för att arbetsköparna stöddes av Verkstadsföreningen, som organiserade värvning av strejkbrytare. Strejken avslöstes efter att Arbetsdomstolen dömt den som avtalsstridig och dömd Västerviks LS till ett stort skadestånd, som ledde till att LS gick i konkurs. Ganska snart återupptod Västerviks nya LS.

¹ Lundakommittén

En kommitté bestående av fem personer som tillsattes vid en konferens i Skåne i januari 1910. Syftet var att förbereda bildandet av en ny landsorganisation. Lundakommittén kallade till en konstituerande kongress i Stockholm i juni 1910. Med 21 röster mot 1 beslutade ombuden att bilda Sveriges Arbetares Centralorganisation (SAC).

² Rörelsesocialism

Begreppet rörelsesocialism myntades av statsvetaren Mats Dahkvist och refererar till att arbetare skapar institutioner i civilsamhället som är självständiga gentemot staten. Hit hör kooperativ, fackföreningar och självhjälpskassor men även exempelvis hyresgästföreningar och Folkets Hus. Läs mer på Wikipedia.

Medan LO och socialdemokratin anslöt sig till Gentsystemet (läs i Syndikalisten 2 och 3/2024) var både Sveriges kommunistiska parti (SKP) och Socialistiska Partiet (SP) starkt kritiska. Socialisten August Spångberg hävdade att regeringsförslaget vilade på "affärssynpunkter". I riksdagsdebatten 1933 utvecklade han sin kritik:

"Grundfelet i det föreliggande förslaget är, att regeringen icke utgått från själva orsaken till arbetslösheten utan betraktat det hela som en vanlig försäkringsfråga, en kreatursförsäkring, en brandförsäkring eller någonting dylikt. Regeringen tycks utgå ifrån, att det är den arbetslöse, som är skuld till sin arbetslöshet. Man befriar nämligen helt och hållet arbetsgivaren från de skyldigheter som äro förknippade med försäkringen."

Både SKP och SP höll fast vid krav på obligatorisk arbetslöshetsförsäkring, finansierad av staten och näringslivet. SAC hade något motvilligt anslutit sig till denna linje i den gemensamma kampen mot Arbetslöshetskommissionen (AK) i slutet av 1920-talet. Men denna linje blir snart helt osynlig inom SAC. Samma öde rörer frågan om fackligt organiserade kassor. Inget sägs i 1934 års utredning. Frågan är inte heller aktuell vid Arbetarnas urtima landskonferens⁶ som SAC arrangerade i januari 1935.

SAC:s negativa hållning till 1934 års riksdagsbeslut har med andra ord en komplicerad bakgrund. Med frågan om obligatorisk arbetslöshetsförsäkring kontra självhjälpskassor som ett slags elefanter i rummet.

Vägen fram till SAEA:s bildande 1954 är temat i nästföljande del.

**Kristian Falk
Enköping-Heby LS**

Litteraturtips

Karl Bergkvist & Evert Arvidsson:
SAC 1910-1960 – jubileumsskrift (1960)

Vendela Engström: "Kampen mot AK-arbetet", i Arbetaren – 100 år som fri tidning (2022)

Ingemar Sjö: Fackliga fribrytare – episoder från hundra år av svensk syndikalism 1903-2003 (2004/2011)

Ingemar Sjö: "Strejken på Strebilverken", i Arbetaren – 100 år som fri tidning (2022)

SAAK

A-KASSAN IDAG

Arbetslöshetsförsäkringen, som kallas a-kassa, kompenserar för en del av den inkomst som faller bort vid arbetslöshet. Försäkringen består av två delar – en grundförsäkring och en frivillig försäkring som grundar sig på tidigare inkomst.

Ersättning från den frivilliga inkomstbaserade försäkringen betalas ut till den som är medlem i en arbetslöshetskassa och som uppfyller medlemsvillkoret och arbetskravet inom medlemstiden.

Sveriges Arbetares Arbetslöshetskassa, SAAK, är en A-kassa som ägs av SAC. SAAK organiserar arbetare från alla slags yrken och branscher. Det enda undantaget är om du är företagare med anställda, det vill säga en arbetsköpare, då dessa inte ingår i SAAK:s verksamhetsområde. SAAK har sitt kontor på samma adress som SAC, Sveavägen 98 i Stockholm.

Information från saak.se

⁵ Tredje mans rätt

Tredje mans rätt var en hjärtefråga för högerpartiet som lanserades i en partimotion med A O Frändén (som var ordförande för strejkbrytarorganisationen Arbetets Frihet) som första namn med krav på särskild lagstiftning, med viss udd riktad mot LS i skogsbygder. Fackliga blockader var stötande för "borgerlig svensk rättsuppfattning och frihetskänsla" och innebar störningar i "omsättningslivet".

Dåvarande högerregeringen tillsatte en utredning – trots att lagutskottet och båda kamrarna avsåg motionen. Utredaren frångick de redan repressiva direktiven med att föreslå straffansvar enligt förslag till ny lydelse av 11 kap 16 § i Strafflagen:

"Den, som å ställe, varom i 15 § förmåles, genom personligt tilltal, utspridande av skrift, vakthållning eller på annat dylikt sätt söker förmå allmänheten till deltagande i blockad eller bojkott, straffes med böter, högst 100 riksdaler, i de fall där gärningen ej med svårare straff särskilt belagd är."

Frågan om tredje mans rätt fördes upp på dagordningen sista gången 1937, då utskottet avsåg väckta motioner med hänvisning till pågående utredningar och förhandlingar mellan LO och Svenska Arbetareföreningen. Högerledaren Gösta Bagge tvivlade på att samhället kunde behålla "organisationernas självförvaltning på den gamla grunden". Det så kallade Saltsjöbadsavtalet 1938 gjorde högerens strävan efter repressiv lagstiftning på arbetsmarknaden överflödigt.

⁶ Arbetarnas urtima landskonferens

Konferens som hölls i slutet av januari 1935 med syftet att diskutera och dra upp riktlinjerna för arbetet mot "all klasslagstiftning" i allmänhet och lagförslaget om tredje mans rätt i synnerhet.

Denna konferens var tänkt att SAC och Socialistiska Partiet (SP) skulle arrangera gemensamt. Sveriges kommunistiska parti (SKP) hade påbörjat en facklig och politisk omorientering och önskade också vara med som arrangörer, något SP med bestämdhet avvisade. Det slutade med att SAC ensam kom att stå som arrangör.

Stockholm-Gotlands distrikt rapporterar

Här är tre rapporter från Stockholm-Gotlands distriktskommitté som består av Sofia Sörensen, Lasse Wynne och Kristian Falk.

Framåtsyftande halvårskonferens

Lördagen den 14 september hade Stockholm-Gotlands distrikt halvårskonferens. Årskonferensen har skjutits upp en gång och sedan gjorts om till halvårskonferens på grund av bristande återkoppling från de lokala samorganisationer (LS) som ingår i distriktet.

På plats eller via länk deltog Uppsala LS, Linköpings LS, Norrköpings LS, Stockholms LS och Enköping-Heby LS. Rapport hade inkommit från Gotlands LS. På grund av tekniska problem kunde inte ombud från Västerås LS delta.

Inga formella beslut fattades under mötet. Syftet med mötet var att ge samtliga medlems-LS möjlighet att ta del av de motioner och förfrågningar som inkommit för att senare kunna fatta informerade beslut vid en senarelagd årskonferens som planeras att hållas i mars 2025.

Under mötet diskuterades distriktets framtid. Bland annat diskuterades hur distriktet skulle använda sin budget för att nå fram till alla medlemmar.

Som en del i detta presenterades ett förslag till en ny studieplan av distriktskommittén (se separat text.) Om denna genomförs till fullo skulle det i sin tur betyda att förslaget om avlönad distriktsorganisatör behöver revideras. Stockholm LS informerade även om sin förfrågan om att ta del av hela distriktets budget för att organisera migrantarbetare, vilket naturligtvis också påverkar ovanstående möjligheter. DK framhöll att stadgarna endast medger mindre anslag.

Övriga frågor som diskuterades rörde möjligheten att ta fram och vidareutveckla en facklig grundkurs, möjligheten för andra LS att få stöd av Stockholms LS för organisering av migrantarbetare samt distriktets roll vid sjunkande medlemsantal.

Konstruktivt arbetsmöte

I syfte att följa upp diskussionerna vid halvårskonferensen hölls ett arbetsmöte den 29 oktober med vår studieorganisatör Per Feiff. Fyra lokala samorganisationer (LS) deltog med fem representanter tillsammans med medlemmar ur distriktskommittén. Per började med att berätta om hur han ser på sin roll som studieorganisatör och den studietrappa han, tillsammans med en arbetsgrupp, håller på att utveckla.

Studietrappan kommer bland annat att innehålla en grundutbildning. Tidigare under distriktets halvårskonferens diskuterades behovet av en facklig grundkurs. Intresse visades för hur denna grundutbildning eventuellt skulle kunna fylla det behovet. Per ska hålla en första grundutbildning i Linköpings LS och mötet diskuterade huruvida övriga LS också kunde delta i utbildningen.

Distriktskommittén tog även upp sin nya studieplan igen och reflekterade tillsammans med representanter från deltagande LS om de olika utbildningarna och föreläsningarna samt vad distriktets kommande aktiviteter bör vara.

Vidare diskuterades digitala möten. Digitala möten kommer att vara en nödvändighet för att så många som möjligt ska kunna delta i våra aktiviteter. Hybridmöten var dock något som många representanter kände sig tveksamma till och som flera upplevt som svårt att få att fungera.

Samtliga deltagare är positiva till ett uppföljande möte med vår studieorganisatör.

Stockholm-Gotlands distrikt består av Enköping-Heby LS, Fruviks LS, Gotlands LS, Nyköpings LS, Linköpings LS, Norrköpings LS, Västerås LS, Uppsala LS och Stockholms LS.

Satsning på studier

En lärdom av pandemin och så kallade "vita fläckar" på organisationskartan är vikten av målmedvetet arbete med studier under en längre period. Om vi ska kunna etablera framåtsyftande aktiviteter på en stabil nivå hänger det på engagerade medlemmar som är välutbildade ideologiskt och praktiskt.

Nedanstående utbildningsplaner har diskuterats inom distriktskommittén, delvis handlar det om uppdatering av tidigare studieplaner. Som framgår i rapporterna från halvårskonferensen och det efterföljande mötet med studieorganisatör Per Feiff har planerna diskuterats med representanter från distriktets lokala samorganisationer (LS).

Några projekt har genomförts tidigare med goda resultat. Andra projekt har påbörjats, medan några är relativt nya. I nuläget är det en öppen fråga vilka aktiviteter som ska ske i samarbete med Per respektive genomföras i distriktets regi, samt om det blir digitala aktiviteter eller fysiska träffar.

Det finns en färdig grundkurs som körts med Linköpings LS och Nyköpings LS, och som vi vill genomföra regelbundet. Planer finns på utbildning i Hjärt-lungräddning (HLR) och om sociala medier som kommunikationsredskap för LS.

En kurs om organisering är under planering. I början på nästa år planerar vi för ett panelsamtal på temat "arbetslivets förslumning".

Studiecirklar planeras kring två nyttiga böcker från Federativs förlag: *Vad vill syndikalismen?* respektive *Organisatörens handbok*. Tre cirkelledare är vidtalade, men vi hoppas fler kan tänka sig att ta sig an uppdraget.

De digitala miniföreläsningarna under rubriken Röds-vart Videokafé ska återupptas. Två teman är än så länge planerade: Vad är federalism? och Kooperativ i historisk belysning.

Vi återkommer med mer detaljer till LS och i utskick till alla medlemmar i distriktet. Den kommande årskonferensen är en viktig etapp för att bygga upp ett långsiktigt studiearbete.

Generalsekreterarens turné i Norden

Avslut i Helsingfors

20-22 september 2024

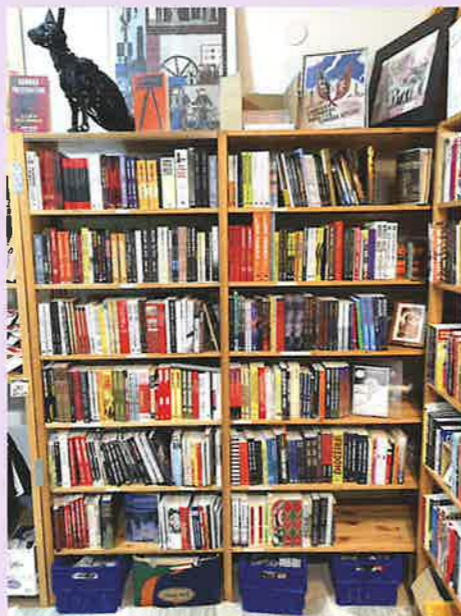
Efter möten med fackliga aktivister i Oslo och Köpenhamn (läs i *Syndikalist* 2 och 3/2024) åkte jag i slutet av september till Helsingfors i samma syfte. Det var den avslutande resan i en satsning av SAC:s internationella kommitté på att skapa närmare kontakter till fackligt aktiva i våra grannländer. Grannländerna saknar syndikalistiska organisationer och därför har vi inte haft nära relationer till fackligt aktiva där på många år. Det är en brist, inte minst med tanke på den alltmer mobila arbetsmarknaden.

I Helsingfors träffade jag fackligt aktiva från Byggnadsförbundet, Industrifacket, Akava (musei- och kulturarvsförvaltning), PAM (service) och YKA (akademiker). Samtalet med Nina Kreutzman, Byggnadsförbundets internationella sekreterare var anmärkningsvärt för att Nina visade stort intresse för Solidariska byggare. Tillsammans med Livsmedelsarbetarförbundet (SEL) är Byggnadsförbundet ett av två fack inom FFC (Finlands Fackförbunds Centralorganisation) som inte är dominerade av socialdemokrater utan av vänsterpartister. Nina pratade om att bjuda in Solidariska byggare till ett av de möten de regelbundet har med Byggnads, Danmarks 3F och Norges Fellesforbundet. Om det sker skulle SAC figurera i helt nya sammanhang. Byggnads kommer mest antagligen ha åsikter...

Ett annat anmärkningsvärt möte jag hade var med Eugene Ufoka som är ordförande för Finlands African Anti-Racist Society. Eugene deltog i ett panelsamtal om migrantorganisering på Socialistiskt Forum i Stockholm år 2023. Samtalet modererades av *Arbetarens* Julia Lindblom, och för Stockholms LS deltog Pamela Otarola. Eugene blev inspirerad av Stockholms LS migrantorganisering och har ambitionen att grunda ett fack för migrantarbetare i Finland. Enligt honom platsar migrantarbetare och deras behov inte i de befintliga fackföreningarna. Vi pratade om förutsättningarna för ett sådant initiativ, om våra erfarenheter och om möjligt stöd från SAC. Vi kommer snart ha ett digitalt uppföljningsmöte med flera intresserade samt jurister som Eugene samarbetar med.

Redaktörerna av den anarkosyndikalistiska tidningen *Kapinatyöläinen* ordnade ett möte med flera fackligt aktiva som har syndikalistiska sympatier. Mötet skedde på den självstyrda mötesplatsen Lymy. *Kapinatyöläinen* har funnits i många år och vi har tidningen på Sveavägen. Under mötet fick jag lära mig en del om tidigare syndikalistiska initiativ som Vapaa Syndikaatti (Fri fackförening) och Justice4Couriers. Jag inledde samtalet med en överblick över SAC:s historia och nuvarande aktiviteter. I anslutning till mötet intervjuades jag av *Kapinatyöläinen*'s tidningsredaktörer.

Jag intervjuades också av gruppen Aurora för deras blogg (aurorahki.org). Aurora är vänsterkommunister som gör "arbetarundersökningar" (workers inquiries). De hade intressanta frågor om facklig organisering, politisk aktivism och revolutionära perspektiv. Jag samtalade även med volontärer på infoshopen Mustan kanin kolo, som säljer några av Federativs förlags

Mustan kanin kolo. Här finns det böcker från Federativs förlag.

böcker, och hann med ett besök till Meidän sali (Vårt gym), ett självstyrt träningsställe för vänsteraktivister.

På söndagen, den sista dagen på min resa, gav jag en presentation om SAC på Helsingfors universitet. Samtalet arrangerades av gruppen A-ryhmä. Daniel Fernández, som för ett par år sedan drev protester med spårvagnsförarna inom servicefacket PAM, talade också.

Det var mycket intressant att jämföra situationerna i Sverige och Finland. De verkar lika, fast allt är lite sämre i Sverige. Det finns ett lagförslag i Finland för att inskränka strejkrätten på ett liknande sätt som den svenska regeringen gjorde år 2019.

SAC är välkänt bland basfackliga aktivister i Finland, och de som deltog i våra möten visade stort intresse för organisationen.

SAC:s internationella kommitté undersöker just nu möjligheten till ett uppföljningsmöte med de fackligt aktiva jag träffade i Norge, Danmark och Finland under mina resor i år. Ett sådant möte skulle kunna äga rum i Stockholm under våren 2025.

Text & foto:
Gabriel Kuhn
Generalsekreterare

Gabriel Kuhn och Eugene Ufoka utanför biblioteket Ode i centrala Helsingfors.

"Folk vill bli medlemmar i en kraftfull arbetarrörelse som stöttar kampen"

Det vankas kongress och med det öppnas möjligheter för förändring. Jag har dock länge upplevt att diskussioner om SAC:s framtid ter sig tröga och tror att detta beror på att organisationen behöver anpassa sig till sin verklighet, i stället för att leva kvar i en traditionalistisk dröm. Vi är inte så stora som vi tror.

När jag skriver det syftar jag delvis på vår organisations faktiska storlek, både gällande medlemsiffror och antal aktiva medlemmar. Vi är inte 20 000 medlemmar. Vi har inte 50 lokala samorganisationer (LS). Vi har inte ens en driftsektion per LS. Samtidigt så talas det om att införliva strukturer som idag inte funkar eller ens finns vilket får mig att undra – varför och med vilka medlemmar?

Varför ska vi bygga på icke-funktionella strukturer i stället för att anpassa oss efter den realitet vi existerar i? Det vi behöver är att fungera som en medlem förväntar sig att vi ska fungera: behöver en medlem facklig rådgivning ska den få det. Oavsett var i landet den befinner sig. Den ska inte behöva ringa runt till olika LS och lotsas mellan olika förhandlingskommittéer för att i slutändan få höra att den kanske ska starta en egen LS. Den ska få stöd, och när den får det kommer den tillbaka med några arbetskamrater eller bekanta. Där har vi basverksamhet att bygga på, för att växa.

För SAC behöver växa, men när jag tittar på vår organisation ser jag väldigt mycket formalia och byråkrati som står i vägen för faktisk organisering, därför att folk har knutit sig an till denna byråkrati som utgångspunkt för vad demokrati är och inte kan föreställa sig andra former av medlemsstyre. När vi säger "lokal" menar vi den specifika geografiska platsen, eller menar vi att beslut och organisering ska fattas av och vara förankrade bland medlemmarna? Vi måste abstrahera andemeningen i vår formalia och uttrycka den i en ny, relevant form. Det är varken rimligt eller strategiskt att hålla fast vid dammiga och krångliga planer och dokument. De har inget egenvärde.

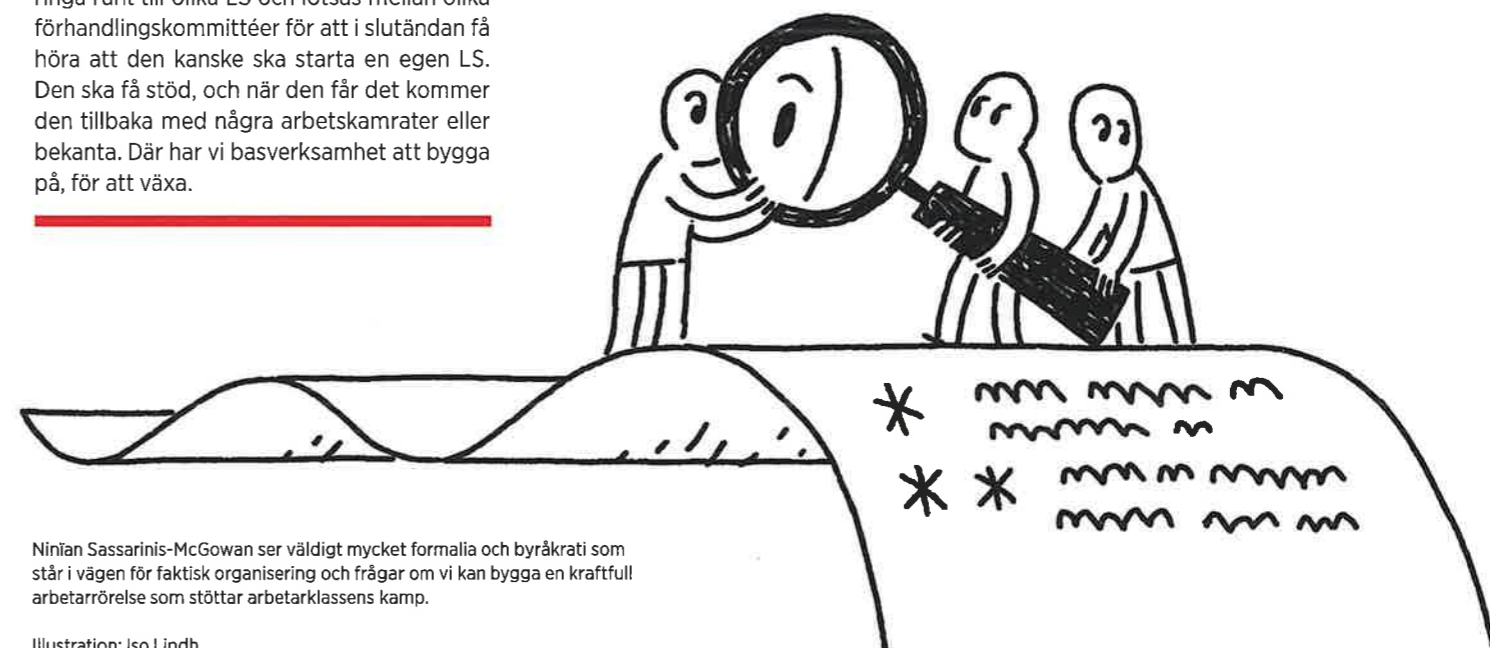
Det andra jag syftar på när jag skriver att vi inte är så stora som vi tror, är att vi ser oss som kaxigare än vad andra uppfattar oss. Vi måste positionera oss som en fri, kämpande fackförening. Jag får ganska ofta bemöta lite trevande frågor från kamrater (som är icke-medlemmar) om varför inte SAC hörs och syns mer i den offentliga debatten. I kampen för den frihetliga socialismen måste vi inta vår plats.

För i slutändan så är ju tanken att vi ska organisera arbetarklassen och ett första steg är ju i sådant fall att arbetarna blir medlemmar hos oss. Jag menar att de flesta vill gå med i något som är förhållandevis etablerat och som syns. Något som är tydligt och som det inte krävs att en läser tre böcker för att begripa. Folk vill bli medlemmar i en kraftfull arbetarrörelse som stöttar kampen.

Kan vi bygga det?

Ninian Sassarinis-McGowan
Uppsala LS

Ninian sitter i SAC:s centralkommitté. Detta är dock hennes egna tankar framförda som medlem i en LS av SAC.

Ninian Sassarinis-McGowan ser väldigt mycket formalia och byråkrati som står i vägen för faktisk organisering och frågar om vi kan bygga en kraftfull arbetarrörelse som stöttar arbetarklassens kamp.

Illustration: Iso Lindh

Inför kongressen

Liten motionsskrivaraskola

Kongress
8 november
2025

Det är lite mindre än ett år kvar till nästa kongress. En kongressupptakt där motioner kan stötas och blötas kommer att äga rum i februari. Anmälningstiden är slut för den, men om du ändå har idéer som du vill börja arbeta med, och lägga fram i din lokala samorganisation, så kan du börja här: en liten skrivarskola för motioner av vår studieorganisatör Per Feiff.

En motion är ett skriftligt förslag till ett större möte, såsom ett årsmöte eller en kongress. Till kongressen kan man skriva motioner dels för att ålägga SAC en vis typ av verksamhet eller för att ändra innehållet i något av våra styrdokument.

En motion är vanligtvis uppbyggd på ett visst sätt. Först, en tydlig rubrik till motionen som beskriver vad den handlar om. Sedan följer en kort text som ger bakgrund till, förklarar, och argumenterar för förslaget som ska läggas. Denna text ska inte vara en historiskt artikel eller ett brandtal, istället ska innehållet vara kort, sakligt och koncist. Sedan kommer det

tydliga yrkandet som är väldigt viktigt. Yrkandet är det förslag som du vill att kongressen ska ta ställning till. Det skrivs i form av en eller flera att-satser. Sist så ska motionen ha en tydlig avsändare, och till SAC:s kongress är det lokala samorganisationer (LS) och Centralkommittén som har rätt att skicka motioner.

Bara LS och Centralkommittén kan stå som avsändare av en motion. Detta betyder att du som enskild medlem som vill skicka något till kongressen först måste få din motion antagen av din LS som gör den till sin. Sedan är det LS som skickar den till centralorganisationen.

TÄNK PÅ!

- Fatta dig kort och koncist.
- Skriv inte en historietartikel eller ett brandtal, utan kom med ett konkret förslag.
- Framförallt, tänk på att att-satserna ska vara tydliga och konkreta.

Exempel på en välskriven kongressmotion:

Årskrönika för kamper och organisering

Frågan om organisering är en het potatis. Men vad vi menar med organisering är inte alltid helt klart. Våra gemensamma erfarenheter är begränsade, där endast ett fåtal medlemmar har erfarenheter från sektionsarbete eller i stöttande organiseringssatsningar.

Vi vill med denna motion ringa in något vi saknar i dag: en plats där vi som organisation samlar och utvärderar de strategier och kamper som förs i landet så vi kan lära oss av våra misslyckanden.

Vi vill medverka till samordning och standardisering av organisering som hantverk genom:

- Att SAC under kommande kongressperiod årligen sammanställer de kamper som förts i en årskrönika där utvärderingar och lärdomar av kamper samt lämpligt utbildningsmaterial tar plats.

Stockholms LS

Centralorganisationen sammanställer alla inkommande motioner och där det finns behov skriver centralkommittén sakupplysningar till motionen. Efter det skickas alla motioner tillbaka till LS där de kan läsas och diskuteras, med sakupplysningarna i åtanke.

Om två motioner är lika varandra är det nu möjligt för LS att slå ihop motionerna, eller att dra tillbaka en motion. LS har även möjlighet att skriva ändringsförslag till motionerna och skicka dessa till centralorganisationen, som i sin tur

sammanställer alla ändringsförslag till motionerna som åter skickas ut till LS för vidare diskussion. Slutligen hamnar alla motioner och ändringsmotioner i kongressordning och behandlas på kongressen.

Denna process kan verka onödigt krånglig. Men för SAC är detta ett viktigt tillvägagångssätt för att säkerställa vår federalism och en god demokratisk ordning.

Per Feiff
Studieorganisatör

Frågor om kongressen kan mejlas till kongress@sac.se

Kongressutskottet består av:

Alice Blomdahl (CK, Göteborgs LS)
Per Feiff (SO, Göteborgs LS)
Måns Gruäng (Trestads LS)
Gabriel Kuhn (GS, Fruviks LS)
Tim Perssom (Kassör, Göteborgs LS)
Ninian Sassarinis-McGowan (CK, Uppsala LS)
Jenny Stendahl (Stockholms LS)

Kongressen är SAC:s **högst beslutande organ** och äger rum vart fjärde år.

Syftet med kongressen är att bestämma SAC:s lång- och kortsiktiga verksamhet, frågor som rör alla LS.

Det är LS som har rösträtt på SAC:s kongress.

Tidslinje Kongress 2025

30 september 2024:
Anmälan till kongressupptakten öppnade

30 november 2024:
Deadline för anmälan och motioner till kongressupptakten

8-9 februari 2025:
Kongressupptakt

4 juni 2025:
Deadline för motioner till kongressen

25 juni 2025:
Utskick av det preliminära kongresshäftet

3 september 2025:
Deadline för ändringsförslag i motionerna

1 oktober 2025:
Utskick av det slutgiltiga kongresshäftet

5-8 november 2025:
Kongress

2024

2025

OKTOBER

NOVEMBER

DECEMBER

JANUARI

FEBRUARI

MARS

APRIL

MAJ

JUNI

JULI

AUGUSTI

SEPTEMBER

OKTOBER

Medverkan i SocForum

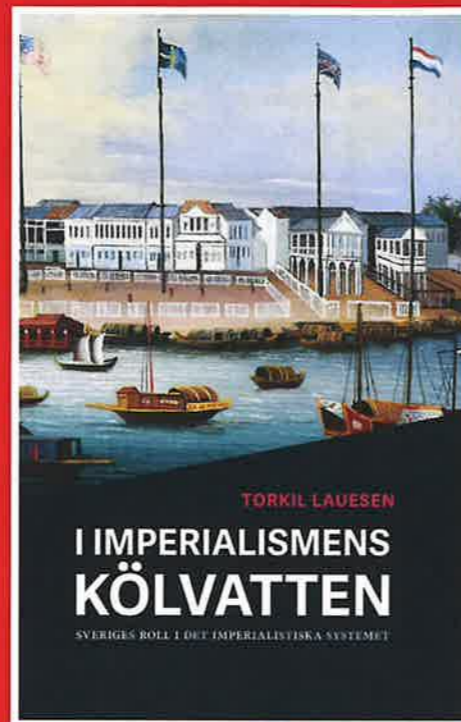
SocForum är ett evenemang som arrangeras av ABF och äger rum i deras lokaler på Sveavägen i Stockholm. Det brukar arrangeras varje år och denna gång var temat Kris & hopp. SAC och tidningen Arbetaren hade ett informationsbord tillsammans.

Gabriel Kuhn, vår generalsekreterare, meddelar att det var trevlig stämning och en del böcker såldes. Bordet bemannades också av Per Feiff, studieorganisatören, Arbetarens Vendela Engström och Tuija Roberntz. Arbeta-

ren anordnade även en programpunkt på SocForum med titeln "Fack gränser!", som Tuija modererade. Den beskrevs enligt följande:

Är facklig organisering svaret på regeringens gränspolitik? Och kan solidaritet med palestinierna ses som Tidömotstånd? Hur kan en gränslös organisering se ut? Kim Källström från Solidariska vårdarbetare och Pamela Otarola från Solidariska städare var med. Solidariska vårdarbetare och Solidariska städare är syndikat i SAC.

Boksläpp med internationella kommittén

Det blev en lyckad kväll när SAC:s internationella kommitté tillsammans med Koloni Förlag och Solidaritetshuset bjöd in till boksläpp i mitten av november. Författaren och den politiske aktivisten Torkil Lauesen var där och presenterade sin nyöversatta bok *I imperialismens kölvatten: Sveriges roll i det imperialistiska systemet*. När Torkil presenterat boken ställdes många frågor av publiken i det fullsatta biblioteket.

Mycket händer i Stockholm, men vad händer i övriga landet? Hör av er och berätta!

Blockaddagar med Solidariska byggare

Stockholms lokala samorganisation (LS) rapporterar flitigt i sociala medier om när deras byggsyndikat, Solidariska byggare, är ute på arbetsplaster för att kräva in pengar från arbetsköpare som lurat arbetare på lön. Den 11 november började dagen med positiv återkoppling:

"Innan avfärd fick vi det glädjande beskedet att ett städbolag som vi också skulle protestera vid, skrev under en överenskommelse om att betala ut den saknade lönen. Utmärkt. Den bästa blockaden är den som inte behöver genomföras."

Blockader blev den dagen av på två platser. Vid en omfattande villarenovering på Ingarö har fem medlemmar från Ukraina arbetat juli till september utan att få någon lön, rapporterar Stockholms LS. Ägaren till firman försvann när facket var på plats och hörde sedan av sig på telefon.

"När myndigheterna kommer springer papperslösa byggnadsarbetare – men när facket kommer springer chefen."

Den andra platsen att besöka denna dag var BorrKungen AB. Stockholms LS rapporterar enligt följande:

"Detta rivningsbolag har krävt tillbaka stora summor i lön från sydamerikanska rivare med arbetstillstånd. På så sätt säkerställer de sin lönedumpning och lurar myndigheterna – men de lurar inte facket!"

BorrKungen AB har även drivit ett bemanningsföretag, BemanningKungen AB, med samma ägare, lokaler och administration. Som av en händelse har BorrKungen AB ett kollektivavtal, men inte BemanningKungen AB. Sedan har förstas BorrKungen hyrt i personal från BemanningKungen för att lura de kunder som kräver kollektivavtal.

Anlita inte detta arbetslivskriminella byggbolag som lurar och exploaterar migranter!"

Foto: Stockholms LS

Attack mot byggsyndikatet

I början av november finns en artikel i *Arbetaren* om de hot och attacker som Solidariska byggare blir utsatta för.

"Plötsligt kommer den från ingenstans. Den hårda knuffen i bröstet höjd och sedan går allt blixtnabbt. En stressad och tidigare grovt kriminell och brottsdömd vd rycker telefonen ur den fackliga förhandlaren hand och låser in sig på sitt kontor."

Byggsyndikatet i Stockholm är i Huddinge för att kräva lön som arbetare blivit utlovade men inte fått, rapporterar *Arbetaren*. En kaosartad situation uppstår. Polisen kommer och facket förklarar:

– Det är en facklig blockad i enlighet med MBL och ingen demonstration, förklarar Pelle Sunvisson enligt *Arbetaren*.

Solidariska Byggare får tillåtelse från polisen att stå kvar om de inte hindrar bilar från att ta sig in på området. Sen är det lugnt, men stämningen är spänd och facket lämnar platsen för att ha tid över för fler arbetsplatsbesök. Arbetaren skriver att förhoppningen för Solidariska byggare är att arbetsköparen ska betala skulden, annars går konflikten vidare till domstol.

Ny förhandling klar: 8840 kronor till Oleksandr V för felaktigt löneavdrag och saknad timlön. 7000 kronor i skadestånd till fackföreningen för förhandlingsvägran. Bra Alva.

När en förhandling går vägen för Solidariska byggare rapporterar de i sociala medier. Denna bild är från Facebook den 27 november.

Samtal om strejk och välfärd

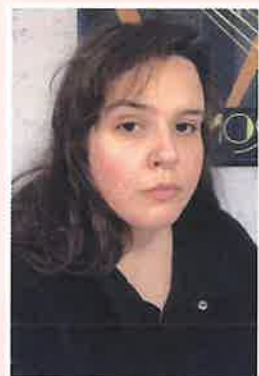
Den 6 november medverkade Ninian Sassarinis-McGowan från SAC:s centralkommitté i ett panelsamtal på Teater Tribunalen i Stockholm. Ämnet var Strejk och välfärd.

Höstens tisdagsmöten med Centralkommittén

Centralkommittén har möten en gång i månaden. Långa helgmöten blir det fyra gånger om året och mellan dem förekommer två timmar långa videomöten. Här är en rapport från två av dessa möten som var i oktober och november.

När dagordningen har fastställts går mötet vidare med permissionansökningar. Vid oktobermötet var Per Feiff (SO) och Solveig Betné (IO) frånvarande. Nästkommande punkter är genomgång av föregående mötesprotokoll som följs av avstämning mot beslutsloggaren. Tim Persson, kassör, påpekar att rutinerna för avtackning numera har beslutats om och att punkten ska strykas.

Ekonomiutskottet rapporterar att Isak Ger-son, Stockholms LS, är ny adjungerad medlem. I arbetsgruppen för medlemsregistret är en ny medlem Fanny Rosdahl Rosenglim från Malmö LS.

Fanny Rosdahl Rosenglim från Malmö LS är invald i arbetsgruppen för medlemsregistret. Foto: Privat

KRITIK FÖR RÄTTSHJÄLP

Under punkten där kommittéer avger rapporter riktar Alice Blomdahl, CK-ledamot och medlem i rättskommittén, kritik mot fackliga samordnaren (FS) med följande motivering:

"FS har gett rättshjälp till Göteborgs lokala samorganisation (LS) i ett ärende om avsked utan att CK har beviljat rättshjälp. FS har varit ombud för LS i tingsrätt och lagt cirka tre veckors arbetstid på ärendet (avslut på grund av förlikning den 27 september 2024). Det har inte varit ett sånt 'akutfall' där FS eller rättskommittén själva ska besluta om rättshjälp. Och även i situationer när FS själv beslutar om rättshjälp i något

akutfall så ska FS rapportera det till CK så att CK kan fatta beslut. Det har inte skett. Det är viktigt att vi delar våra gemensamma rättshjälpsresurser på ett genomtänkt sätt."

Den fackliga samordnaren ska svara på kritiken inför nästa CK-möte.

ARBETARENS RAPPORT

Till övriga rapporter hör bland annat den som är från Arbetarens vikarierande chefredaktör, Vendela Engström. Den berör till stor del Arbetarens framtid nu när tidningen inte får presstödd. Vendela anser att det bästa för tidningen, SAC och personalen är att "tidningen ökar de egna intäkterna på sikt - och detta genom att nästa år höja prenumerationsavgiften till 69 eller 79 kronor samtidigt som vi fortsätter kämpa för att öka antalet betalade prenumeranter och satsar på crowdfunding". Rapporten från september tar också upp problemet med personal. Vid tillfället var det många vikariat i omlopp "vilket har lett till stress och slitningar de senaste veckorna, både för mig och för resten av personalen".

När mötet går över till diskussionspunkter bordläggs "Arbetarens framtid" till decembermötet för att det troligtvis krävs mer tid än vad som finns denna tisdagskväll.

BESLUT OCH INFORMATION

Under oktobermötets beslutspunkter finns en ansökan om rättshjälp från Göteborgs LS. Det börjar med att den avslås av CK men sedan kommenterar vår fackliga samordnare Rasmus att ärendet redan lagts ned av en förhandlare i berört LS. CK uttrycker frustration över att informationen inte nådde CK tidigare då ledamöterna fick läsa och fundera över ärendet i onödan.

Under den stående informationspunkten berättar Gabriel Kuhn (GS) att SAC ska närvara på Socialistiskt Forum i Stockholm

tillsammans med Arbetaren och eventuellt Federativs förlag. Forumet äger rum den 30 november i ABF-huset på Sveavägen i Stockholm.

NOVEMBER

Oktobermötet hade få punkter jämfört med novembermötets dagordning. Generalsekreteraren, som för mötesanteckningarna, börjar med att föreslå att vissa punkter ska skjutas fram, vilket godtas av CK. Alla sekretariatets funktionärer är med denna gång. Förutom CK är två observatörer från Uppsala LS med; Abby Hillbom och Fatoumata Caterina de Marchi. Vår revisor Leif-Jöran Olsson som också sitter i webbkommittén, samt Björn Pettersson, IT-organisatör (ITO) är också med.

Björn Pettersson är SAC:s IT-organisatör (ITO). Foto: Solveig Betné

Under rapportpunkten får vi ta del av Internationella kommitténs (IK) senaste mötesprotokoll från oktober. Då diskuterades bland annat om det ska hållas ett möte med fackliga aktivister från Norden i Stockholm nästa vår. Idén är att bjuda in de personer som Gabriel träffat under Norden-turnén till Sverige. Kommittén är positiv och sätter ett preliminärt datum till 5-6 april 2025.

Kring rapporten från ITO dyker en del frågor och synpunkter upp. Björn väntar på svar från webbkommittén angående till exempel en skriftlig lista över domäner som SAC äger. Leif-Jöran från kommittén poängterar att det är svårt att hinna med allt när det dyker upp nya uppgifter som behöver prioriteras.

BEVILJAT STÖD TILL STOCKHOLMS LS

Till ett CK-möte i somras fick CK in en ansökan om värvningsstöd från Stockholms LS. Den handlade om en miljon kronor och CK beslutade att bevilja 700 000 kronor omedelbart. Stockholms LS uppmanades att ansöka om resten av pengarna från Stockholm-Gotland distrikt, men om det inte blev beviljat därifrån var de välkomna att återkomma till CK, vilket skedde nu. Distriktet saknade medel för att kunna bistå med värvningsstöd.

CK bifaller de ytterligare 300 000 kronorna till Stockholms LS. I gengäld ska den lokala samorganisationen lämna en skriftlig rapport som visar hur stödet har använts och vilket resultat det har gett. En allmän författning om hur migrantarbetare organiserats i Stockholms LS ska också göras. Målet är att den ska vara användbar för andra LS som har andra erfarenheter än Stockholm för att kunna lansera ett likartat projekt inom migrantorganisation. Vår kassör Tim informerar om hur stödet kommer att påverka SAC ekonomiskt. Om prognosen i förhållande till årets budget visar sig stämna och inga större kostnadsavvikelser sker innebär det att årets resultat landar på minus 2,2 miljoner. SAC:s fria egna kapital ligger på 4,2 miljoner. Stockholms LS har varje månad intäkter från medlemsavgif-

ter på omkring 500 000 kr och betalar varje månad en SAC-avgift på ca 190 000 kr. - Stockholms LS är den stora ekonomin här, menar kassören.

NY POLICY OCH UTTALANDE FÖR PALESTINA

CK håller på att ta fram en integritetspolicy för SAC. Det avlönade uppdraget att ta fram en sådan har de gett till juristen Frederick Batzler, medlem i Malmö LS.

- Han har skrivit något som går att använda, men det finns en del frågor i fotnoterna, påpekar Alice.

En del formuleringar i policyn diskuteras och inget beslut om att anta dokumentet tas denna gång.

Ninian Sassarinis-McGowan har ett förslag till uttalande angående folkmordet i Palestina. IK har lämnat förslag på ändringar och Rasmus har inkommit med ett annat förslag till uttalande. CK beslutar att anta Ninians förslag utan ändringar. På baksidan av denna tidning kan du läsa uttalandet.

RAPPORT OM ZALANDO-ORGANSIERADE

Gabriel föreslår att han som generalsekreterare ska ansvara för utvärderingen av organisationen av arbetare på Zalandos lager. Från förslaget:

"Jag vill prata med medlemmarna i sektionen samt de organisatörer från både Stockholms LS och centralorganisationen som har samarbetet med dem. Jag ska också gå genom alla relevanta dokument. En rapport ska senast lämnas in den 31 mars 2025. Den uppskattade arbetstiden är 40-50 timmar." Det diskuteras vad som bör finnas med i rapporten. Det råder konsensus om att det är viktigt att ha med både kvalitet och statistik. CK röstar bifall för Gabriels förslag.

AVLASTNING FÖR FACKLIG SAMORDNARE

Den fackliga samordnaren (FS) uppdrag har tidigare varit uppe för diskussion. Rasmus, vår nuvarande FS, upplever att uppdraget är väldigt splittrat avseende arbetsuppgifter, vilket leder till stress och risk för nedsatt psykisk hälsa. Tidigare CK-möte beslutade

att Ninian, som är funktionärsansvarig, ska ha möte med Rasmus och de ska diskutera vägen framåt i rollen som FS. Efter att ha gått igenom uppdragets kärnverksamhet kom de fram till att Frederick Batzler kommer att anlitas när domstolsprocesser behöver hanteras, från och med januari 2025 tills nästa kongress.

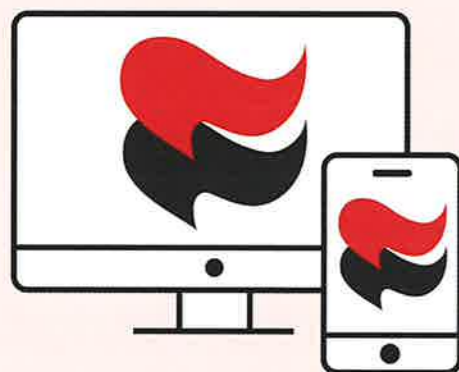
Solveig Betné
Informationsorganisatör

Vill du ha mer detaljer om dessa CK-möten?
Kontakta din LS som har fått protokoll och handlingar!

Glöm inte att anmäla observatörer från er LS till CK-möten!

- ▶ Den senaste CK-helgen ägde rum den 7-8 december i Gävle.
- ▶ Den 22-23 februari är det CK-helg i Umeå.
- ▶ Den första tisdagen varje månad har CK videomöten kl.18:30.
- ▶ Alla CK:s beslutsmöten (exkl. utskott) ska meddelas till LS en månad innan mötesdagen. Utlysning av möten kan dock ske innan.
- ▶ CK:s möteshandlingar och möteslänk ska sammanställas och utskickas till mötesdeltagare, LS-observatörer och LS 10 arbetsdagar innan mötesdagen.
- ▶ Varje LS kan till CK:s möten skicka upp till tre observatörer, vilka måste anmälas till SAC minst två veckor innan mötesdagen vid fysiskt deltagande och minst en dag innan vid digitalt deltagande.
- ▶ LS-observatörer har yttranderätt på CK-möten och måste ha fått förtroendet av sin LS-styrelse eller dess medlemsmöte att vara observatörer.

SAC Chat

SAC Chat, som bygger på den fria mjukvaran Mattermost, är ett gruppcentrerat chatt-verktyg med stöd för många chattrum och grupper. Grupperna, som kallas Team i verktyget, motsvarar (med få undantag) en instans i vår federation – exempelvis en LS, en kommitté, syndikat, driftsektion, ett distrikt eller dylikt. Stort som smått. Vem som har åtkomst till vilken grupp i Mattermost styr vi i början centralt, men framöver kommer detta vara kopplat till medlemsregistret, och styrs av gruppstillhörigheter där.

En grupp kan ha ett eller flera chattrum. Chattrum kallas ofta kanaler. Chattrum skapas av användarna/medlemmarna i gruppen. Kanalerna kan förslagsvis heta saker som styrelsen-2024, kassörskanalen, blockader, praktiska-frågor eller vad som helst. En förhandlingskommitté kan ha en kanal per pågående ärende, om så önskas. Kanaler kan vara publika (alla medlemmar i gruppen kan se att de finns och hoppa in och ur själva)

eller privata (en måste bli explicit inbjuden av en annan medlem i den kanalen för att se kanalen och läsa innehållet).

Mattermost är tänkt att vara ett komplement till SAC Share. Det är tänkt att vara en plats för att samarbeta och kommunicera, men inte den sista platsen en sparar informationen på. Använd SAC Chat som att allt som är äldre än 12 månader automatiskt tas bort.

SAC Chat är i en testfas och några få grupper har fått åtkomst för att utvärdera. Är du styrelsemedlem och vill anmäla intresse för din LS, syndikat eller driftsektion eller annat? Eller har du andra frågor?

Skriv till web.kom@sac.se och skriv SAC Chat i ämnesraden.

**Björn Pettersson (den)
IT-organisatör**

Nya t-shirts och tygpåsar

Foton från @mangelproductions på Instagram

Tryckta av Oskar på Mangel Productions i Malmö som har beställt textilier från No Sweat i England.

De nya tröjorna finns i rött och svart i blandade storlekar och kostar 50 kronor styck.

Tygpåsar kostar 30 kronor styck.

För information om storlekar samt beställning kan lokala samorganisationer (LS) kontakta bestallning@sac.se.

Övrigt profilmaterial som finns är knappar, klistermärken och affischer.

Informationsbroschyrer, jubileumsnålar och rödsvarta scarves finns också att beställa!

Sök ett förtroendeuppdrag!

Att ta ett centralt uppdrag i SAC är lärorikt och kul, men också ett viktigt åtagande eftersom du ingår i samordningen för hela SAC. Med det sagt så betyder det inte att de olika uppdragen enbart är betungande eller svåra att utföra, tvärtom, SAC är en organisation där vi lär av varandra, där vi alltid får fråga när vi undrar något och där vi alltid ska kunna förvänta oss stöd.

Har du funderat på att söka ett uppdrag eller vet du någon som borde söka? Ta upp det på ett möte i din lokala samorganisation (LS). Din kandidatur måste ha stöd från din LS.

Har du frågor? Kontakta valberedningen på valberedningen@sac.se. Det är också dit du skickar din ansökan. När ansökningar har inkommit ska LS rösta på kandidaterna som publiceras här i vår medlemstidning.

Nu behöver vi fler föreningsrevisorer, valberedare och ledamöter i Centralkommittén. Alla de uppdragen är ideella och pågår tills nästa kongressperiod. Nästa kongress kommer att äga rum 2025.

Illustration: Iso Lindh

Fler ledamöter till Centralkommittén

Centralkommittén (CK) är SAC:s styrelse och ansvarar för SAC:s löpande verksamhet under kongressperioderna. CK har till uppgift att mellan kongresserna:

- Förvalta organisationen.
- Ta initiativ för dess utveckling.
- Verkställa kongressens beslut.
- Övervaka administrationens skötsel.
- Fatta beslut i frågor där stadgar och andra handlingar inte lämnar besked.
- Bistå lokala samorganisationer (LS) med råd och upplysningar där så är påkallat.

För att fördela det löpande arbetet mellan ledamöterna utser CK mellan sig olika arbetsutskott som sköter verksamheten inom sina respektive områden. Vilka dessa utskott blir och vad de fokuserar på bestäms utifrån vilka behov organisationen har.

Att ingå i CK är ett viktigt uppdrag som förutsätter ett stort engagemang, initiativtagande och en vilja att lära sig om, och utveckla, vår organisation. För att vara valbar ska du ha ett obrutet medlemskap i LS av SAC de senaste två åren.

Som CK-ledamot behöver du inte vara bosatt i Storstockholms-regionen. Det är snarare en fördel om det finns en geografisk spridning bland ledamöterna.

CK har vanligtvis fysiska möten en helg per kvartal. Ofta hålls möten på sekretariatet på Sveavägen 98 i Stockholm, men CK planerar själva var möten ska hållas. Kortare videomöten på distans sker mellan de längre helgmötena.

Om du känner att du är rätt person, skicka in en ansökan med en presentation av dig själv och varför du tror du skulle passa till uppdraget till valberedningen@sac.se.

Föreningsrevisorer 1 ordinarie ledamot och 2 suppleanter

Föreningsrevisorerna har till uppgift att granska SAC och dess olika organisationsdelar, såsom CK och funktionärerna, vad gäller verksamhet och förvaltning kopplat till stadgar och kongressbeslut. Dessutom ska de parallellt med en auktoriserad revisor granska SAC:s räkenskaper.

Revisorerna har möjlighet att delta i alla de möten som behövs för att fullfölja sitt uppdrag.

KVALIFIKATIONER

Du som söker ska ha god kännedom om centralorganisationens stadgar och övriga styrdokument samt gärna erfarenhet av liknande uppdrag. För att vara valbar ska du ha ett obrutet medlemskap i LS av SAC de senaste två åren.

Generalsekreteraren

Påminner oss om värdet i våra kollektiva ansträngningar genom tiderna

I år har jag träffat fackliga aktivister som delar SAC:s värdegrund i både Oslo, Köpenhamn och Helsingfors. Ni har kunnat läsa om dessa möten i Syndikalisten. I detta nummer finns den sista rapporten, om besöket i Helsingfors, på sida 30.

Det har varit inspirerande och lärorika möten, och de påminde om vilken unik organisation som SAC är. Det är lätt att glömma bort om en har vuxit upp i Sverige och varit aktiv i vänsterrörelsen här. Då har SAC alltid varit en självklar referenspunkt. Medlem eller inte, närmast alla i den miljön har någon gång deltagit i ett evenemang som en lokal samorganisation (LS) av SAC har ordnat; de har läst artiklar i Arbetaren eller böcker från Federativs förlag; de har haft möten med sina respektive grupper i en LS-lokal och kanske fått ekonomiskt stöd från SAC för en av deras aktiviteter.

Trots att SAC en gång i tiden hade tio gånger så många medlemmar som idag har SAC fortfarande betydligt fler medlemmar än nästan alla andra syndikalistiska organisationer runt om i världen – särskilt i relation till landets befolkning. I Sverige kan syndikalister påverka den offentliga debatten och lämna avtryck på

arbetsmarknaden; vi ska bara påminna oss om all den uppmärksamhet som Solidariska byggare har fått de senaste åren. Syndikalistiska organisationer i andra länder – med Spanien som undantag – arbetar under helt andra förutsättningar.

Att SAC är den organisation den är idag är inte en slump. Det är helt tvärtom. Tusentals människor gav hundratusentals timmar av sina liv till att bygga och upprätthålla organisationen. Vi känner till några av deras namn för att de har haft viktiga poster inom organisationen eller skrivit böcker om den syndikalistiska rörelsen. Men de allra flesta har vi aldrig hört talas om fast deras sammanlagda insatser betyder otroligt mycket mer än det som de flesta "kändisar" har åstadkommit. SAC:s kända ansikten uppfyller en representativ funktion; de personifierar organisationen, och människor har oftast lättare att relatera till personer än organisationen. Det är dock det osynliga arbetet som har gjort SAC till det vi är. Som i alla delar av samhället har mycket av detta arbete gjorts av kvinnor. Det får vi inte glömma bort om vi på riktigt vill vara den feministiska organisationen vi påstår oss att vara.

SAC:s framtid är beroende av samma kollektiva ansträngningar som har gjorts av medlemmar under de senaste 114 åren. Men förutsättningarna är utmanande. Att motivera människor till ideellt arbete blir alltid svårare, samtidigt som ideella insatser har varit helt avgörande för att bygga upp SAC. Jag skrev om det i Syndikalisten 3/2024. Delvis beror det på en samhällsutveckling som vi inte kan göra mycket åt. Men det vi kan göra är att skapa en ram för nödvändiga omstruktureringar och kloka gemensamma beslut.

Vårt viktigaste beslutande organ är kongressen. Kongressen har vi bara vart fjärde år. Det betyder att vi har ett stort kollektivt ansvar. Blir kongressen inte bra, kan vi inte bara träffas en månad senare för att göra om våra beslut. Istället får vi vänta 48 månader.

Därför ska kongressen 2025 blir så väl förberedd som möjligt. De flesta deltagarna lämnade landsmötet i Motala i maj 2024 med positiv energi. Det ledde till att kongressutskottet beslutade att vi ska träffas igen innan kongressen, den här gången i Västerås i februari 2025. Vi kallar det för "kongressupptakten". Medan vi förde rätt allmänna diskussioner i Motala ska det den här gången diskuteras testmotioner. Förhoppningen är att det kommer leda till välgrundade beslut på kongressen som äger rum i november nästa år. Om testmotioner presenterats och diskuterats i god tid har alla LS och deras medlemmar god tid på sig att reflektera över vad de ska rösta om på kongressen. Dessutom kan motioner justeras – eller förkastas – utifrån diskussionerna.

När jag skriver detta vet jag inte än hur många LS som ska skicka representanter till kongressupptakten och hur många testmotioner som kommer diskuteras. Jag hoppas på bra uppslutning och givande diskussioner. De kommer vara avgörande för trivseln under helgen. Men framför allt för SAC:s framtid.

Gabriel Kuhn
Generalsekreterare

Gabriel Kuhn anser att vi måste lyfta hur mycket av arbetet inom SAC som görs, och har gjorts, av kvinnor om vi verkligen vill vara den feministiska organisation som vi utger oss för att vara. Fotot är från en kvinnoseparatistisk konferens 2017. Foto: Azaa Ali

Ordlista

Efter att ha testat oss fram med ordlistan har vi kommit fram till att använda fotnoter till ord som kopplas specifikt till artiklar. Denna lista består av begrepp som ofta är förekommande i Syndikalisten och SAC i allmänhet. Hör av dig till syndikalisten@sac.se om du har synpunkter.

A-kassa/Arbetslöshetskassa

En a-kassa är tänkt som en trygghet som gör att du kan få ersättning om du blir arbetslös. Försäkringen består av två delar – en grundförsäkring och en frivillig försäkring som grundar sig på tidigare inkomst.

Ersättning från den frivilliga inkomstbaserade försäkringen betalas ut till den som är medlem i en arbetslöshetskassa och som uppfyller medlemsvillkoret och arbetskravet inom medlemstiden.

Alla a-kassor följer samma regelverk: lagen om arbetslöshetskassor och lagen om arbetslöshetsförsäkring.

Anarkism

Ett anarkistiskt samhälle styrs med jämlik medverkan av alla, genom direkt demokrati. Upprätthållandet av samhället sköts gemensamt på lokal nivå. Samhället är då fritt från stat, kapitalism och alla andra system som styr uppifrån och delar upp människor i olika klasser.

Arbetsköpare

Person, bolag, organisation eller myndighet som köper arbetskraft, alltså anställer personal. I SAC använder vi ordet arbetsköpare istället för arbetsgivare, eftersom de inte ger bort jobb av välvilja, utan köper arbetskraft som de är beroende av.

APT/arbetsplatsträff

Ett möte på jobbet mellan arbetskamrater. Ofta finns någon chef med på mötet, men det finns exempel på när arbetare själva har format hur de vill att mötet ska se ut, t.ex. att chefen fått vara med en stund så att arbetarna till viss del har kunnat prata för sig själva.

Arbetsplatsorganisering

Att tillsammans med arbetskamrater skapa en gemenskap för att förändra arbetsplatsen tillsammans.

Arvode/arvoderad/arvodering

Ersättning för ett uppdrag eller arbete av tillfällig art. En del arvoden hanteras som en vanlig lön medan andra typer av arvoden saknar t.ex. pensionsrätt och sjukersättning etc.

ATAB

Förkortning för Arbetaren tidnings AB. SAC:s bolag som äger tidningen Arbetaren

Autonomi

Självbestämmande, oberoende.

Centralkommittén/CK

SAC:s centralkommitté (CK) är det högsta beslutande organet mellan SAC:s kongresser. CK håller fysiska möten fyra gånger per år. Det brukar omfatta två heldagar. Däremellan hålls kortare videomöten varje månad. CK-ledamöterna arbetar ideellt och har alltså vanliga lönearbeten, inte betalda uppdrag för SAC.

Driftsektion/sektion

En driftsektion, kallas också sektion internt i SAC, är en lokal fackförening för alla yrken på en arbetsplats. De kan jämföras med andra facks klubbar på arbetsplatserna. De kallas driftsektioner för att visionen är att vi arbetare ska överta driften av arbetsplatserna – vi som utför jobbet borde vara de som bestämmer.

Exploaterad

Utnyttjad. Används ofta när en person i beroendeställning utnyttjas grovt.

Fackförbund

Ibland kallas SAC felaktigt för fackförbund. LO, till exempel, är en facklig organisation som samlar olika fackförbund, t.ex. Kommunal, uppdelade i olika branscher. SAC är en federation, vilket betyder att vi samlar självstyrande föreningar i form av LS, driftsektioner och syndikat. Syndikalister har en motsvarighet till förbund när syndikat i samma bransch bildar en nationell branschfederation.

Federation

En sammanslutning av flera självständiga enheter. SAC är en federation som består av självständiga lokala samorganisationer, syndikat och driftsektioner.

FFAB/Federativs förlagshus aktiebolag

Bolaget som äger fastigheten på Sveavägen 98 i Stockholm och som hyr ut kontorsytan till SAC:s sekretariat. FFAB är SAC:s bolag. En annan fastighet som ägs av bolaget är JoeHill-gården i Gävle.

Funktionär

Funktionärer ska se till att en verksamhet fungerar. Nu har SAC fem funktionärsroller som är studieorganisatör, informationsorganisatör, facklig samordnare, generalsekreterare och kassör. SAC:s funktionärer har möjlighet att arbeta på distans från annan ort än Stockholm, men ska se till att vårt kontor på Sveavägen 98 i Stockholm fungerar gällande post, fastighetskötsel m.m. SAC:s funktionärer är avlönade, de få "ersättning för förlorad arbetsinkomst".

Ideell/ Ideella uppdrag

En förening som är ideell är inte vinstdrivande. Föreningen drivs av engagerade medlemmar, som till största delen inte får ersättning för den tid som läggs ned på verksamheten. Dessa medlemmar har ideella uppdrag.

Kollektivavtal

Skriftlig överenskommelse om anställningsvillkor som sker mellan en facklig organisation och en arbetsköpare eller ett arbetsgivarförbund.

Kommitté

SAC har flera kommittéer med olika uppgifter. Nu finns t.ex. en förlagskommitté som ger ut böcker och en rättskommitté som bland annat ger arbetsrättsligt stöd till olika instanser i SAC. CK bedömer vilka kommittéer som behövs under pågående kongressperiod utifrån organisationens mål. Andra instanser i organisationen kan också ha kommittéer. I flera LS finns det förhandlingskommittéer.

Kongress

Det är vanligt att organisationer delar upp sin verksamhet i kongressperioder. Kongressen äger rum efter ett visst antal år, som tidigare kongress beslutat om. SAC:s kongressperioder är 4 år. Den senaste kongressen var 2022 (framskjuten p.g.a pandemin) och nästa kommer att äga rum i oktober 2025. Kongressen pågår i flera dagar och behandlar olika förslag på hur verksamheten ska styras kommande kongressperiod.

Lokala samorganisationer/LS

LS är förkortning för lokal samorganisation. SAC är en sammanslutning av LS. Du är medlem i den LS som organiserar på den ort där du arbetar. En LS uppgift är att samorganisera den fackliga verksamheten i alla branscher på sin ort och främja medlemmarnas organisering i driftsektioner.

Motioner

En motion är ett förslag till beslut. Du som medlem kan lämna motioner till din LS som du vill att medlemsmötet ska fatta beslut om. Olika instanser kan lämna motioner till CK som tar beslut om förslagen under deras beslutsmöten.

Paragraf

Del av lag eller avtal som innehåller en eller flera regler. Det är ungefär som punkter i en lista, som kan innehålla underpunkter. När du läser lagar, regler och avtal brukar paragraferna ha paragraftecknet framför sig. Det ser ut såhär: §.

Per capsulam

När ett beslut fattas per capsulam görs det mellan ordinarie protokollförande möten, t.ex. genom chatt, mejl eller telefon. Dessa beslut förs till protokoll på ordinarie möte trots att det är fattat vid ett tidigare tillfälle.

Referendum

Omröstning som görs mellan kongressperioderna. I SAC sker referendum genom de lokala samorganisationerna (LS). Röstantalet är baserat på antal medlemmar i LS.

Skyddsombud

En arbetare som företräder personalen i arbetsmiljöfrågor enligt arbetsmiljölagen (AML). Det kan vara en medlem i en LS av SAC som är skyddsombud. SAC håller regelbundet i utbildningar för skyddsombud, med fokus på organisering.

Styrelse

I en förening behövs en styrelse för att verksamheten ska fungera. En styrelse behöver bestå av minst tre ledamöter för att fatta beslut. En medlem i styrelsen behöver vara ordförande.

Syndikalism

Syndikat betyder fackförening eller ekonomisk förening på franska. Istället för att den som äger mest bestämmelser mest, vill syndikalismen att majoriteten, alltså vi arbetare, tillsammans ska äga och besluta. Den demokratiska ledstjärnan är att alla som berörs av beslut ska ha rätt att påverka besluten.

Syndikat

Ett syndikat av SAC är ett självstyrande samarbetsorgan, alltså en egen självständig förening, för alla driftsektioner inom en viss bransch på en ort, t.ex. Stockholms byggsyndikat och utbildningssyndikatet.

Utskott

I en grupp som ska ta beslut, i SAC:s fall är det Centralkommittén (CK), kan vissa personer utses för att arbeta med en särskild uppgift. CK har t.ex. ett policyutskott som arbetar med att ta fram policy och förbereder förslag till beslut som CK ska ta.

Årsmöte

Det högsta beslutande organet i varje lokal samorganisation (LS). Ett årsmöte är ett möte där alla medlemmar är inbjudna och som har rätt att fatta beslut om exempelvis stadgar och välja styrelse. Årsmötet hålls normalt en gång per år.

Skicka in material till Syndikalisten!

OBS!
Insänt material kan komma att redigeras och/eller publiceras på www.sac.se och i webbtidningen: syndikalisten.sac.se.

Läs igenom Syndikalistens **språkguide** innan du skickar ditt bidrag: sac.se/syndikalisten.

Det är ett stort plus om du skickar in en kort sammanfattning om din text, för att översättningen ska gå smidigt till engelska och spanska.

Här är datumen som gäller!

#1 2025 Deadline för insänt material: 19 januari. Hos medlemmarna i slutet av februari.

#2 2025 Deadline för insänt material: 5 maj. Hos medlemmarna i mitten av juni.

#3 2025 Deadline för insänt material: 31 augusti. Hos medlemmarna i mitten av oktober.

#4 2025 Deadline för insänt material: 9 november. Hos medlemmarna före jul.

Behöver du lyssna på Syndikalisten?
Hör av dig! Det finns möjlighet att få tidningen inläst. Nummer 1/2020 t.o.m. 3/2021 finns som taltidning här: www.sac.se/syndikalisten/taltidning
Inläsare är Errol Tanriverdi, Linköpings LS.

Vill du ha Syndikalisten som pdf istället?

Mejla till syndikalisten@sac.se
En del av innehållet finns också i Syndikalisten webbtidning: syndikalisten.sac.se

Stämmer inte kontaktuppgifterna till din LS, syndikat eller sektion?
Hör av dig så uppdaterar vi!

syndikalisten@sac.se

BYGG

Stockholms byggsyndikat
byggsyndikatet.stockholm@sac.se

HANDEL OCH SERVICE

Driftsektionen MediCarrier (Stockholms LS)
dsm.sthlm@sac.se

Dagabs driftsektion (Göteborgs LS)
dagab-sektionen-gbg@lists.sac.se

Zalandoarbetarnas driftsektion (ZADS)
(Stockholms LS) zads@sac.se

INDUSTRI

Driftsektion Gyllene ägget (Jönköpings LS)
dsga@sac.se

KOMMUNAL- OCH STATSANSTÄLLDA

Driftsektion Domstolsverket (Stockholms LS)
dv-sektionen.sthlm@sac.se

KULTUR OCH MEDIA

Bohusläns Museums driftsektion (Trestads LS)
bmids@sac.se

CNEMA Driftsektion (Norrköpings LS)
E-post: dscnema.norrkoping@sac.se

Driftsektionen SSB Järva (Stockholms LS)
Stockholms Stadsbibliotek Järvaenheten
kim.stockholm@sac.se

Klostret i Ystads driftsektion (Malmö LS)
malmö.ls@sac.se

Malmö Stadsarkivs Syndikalistiska Fackklubb
stadsarkivsektionen.malmö@sac.se

SOCIAL OCH VÅRD

Driftsektionen Ytterö (Stockholms LS)
yttoro@sac.se

Stockholms Social och Vårdsyndikat
sov.sthlm@sac.se

TRANSPORT

SBS08 - Bussektionen Stockholm
(Stockholms LS) sbs.sthlm@sac.se

Driftsektionen VTD (Göteborgs LS)
dsvtd.gbg@sac.se

UTBILDNING

Driftsektion Enskedegårds gymnasium
(Stockholms LS) utbildningssyndikatet.sthlm@sac.se

Driftsektionen Lokala Folkhögskola (Malmö LS)
malmö.ls@sac.se

Driftsektionen Kvinnofolk högskolan
(Göteborgs LS) goteborgs.ls@sac.se

Driftsektion SLU (Sveriges lantbruksuniversitet)
(Uppsala LS) dssl@slu.se

Hovåsskolans Driftsektion (Göteborgs LS)
hsds.gbg@sac.se

Göteborgs Universitetssektion (Göteborgs LS)
universitetssektionen.gbg@sac.se

Göteborgs Utbildningssyndikat
utbildningssyndikatet.gbg@sac.se

Stockholm Universitetssektionen
universitetssektionen.stockholm@sac.se

Stockholms Utbildningssyndikat
utbildningssyndikatet.sthlm@sac.se

Umeå Universitetssektion (Umeå LS)
univ.sektionen.umea@sac.se

SAC:S KOMMITTÉER

Arkiv- och bibliotekskommittén
arkiv@sac.se

Centralkommittén
ck@sac.se

IT- och webbkommittén
web.kom@sac.se

Rättskommittén
fs@sac.se

Arbetsgruppen för medlemsregistret
medlemsregistret@sac.se

Federativs förlagskommitté
kontakt@federativsforlag.se

Internationella kommittén
ik@sac.se

DISTRIKT

Stockholm-Gotlands distriktskommitté
stockholm.gotland.dk@sac.se

LOKALA SAMORGANISATIONER (LS)

Arjeplogs LS
Hamngatan 4h
930 90 ARJEPLOG
0961-102 53
arjeplogs.ls@sac.se

Arvidsjaur LS
Stationsgatan 20b
933 32 ARVIDSJAUR
070-59 39 185
arvidsjaur.ls@sac.se

Bergslagens LS
bergslagens.ls@sac.se

Borlänge LS
Se Dalarnas LS

Dalarnas LS
c/o Monika Fredriksson
Yvradsvägen 15b
792 34 Mora
0250-51 40 40
dalarnas.ls@sac.se

Enköping-Heby LS
Tullgatan 7b
749 49 ENKÖPING
070-564 62 57
enkoping-heby.ls@sac.se

Fruviks LS
Box 4081
102 62 STOCKHOLM
fruviks.ls@sac.se

Gotlands LS
Signalgatan 13 d
621 47 VISBY
070-039 40 86
gotlands.ls@sac.se

Gävle LS
Nedre Bergsgatan 28
802 51 GÄVLE
026-61 92 77
gavle.ls@sac.se

Göteborgs LS
Olof Palmes Plats 1
413 30 GÖTEBORG
031-711 96 08
goteborgs.ls@sac.se

Hudiksvalls LS
Brändebo 115
820 62 BJURÅKER
0653-320 87
hudiksvalls.ls@sac.se

Jönköpings LS
Box 190
551 13 JÖNKÖPING
jonkopings.ls@sac.se

Karlstads LS
karlstads.ls@sac.se

Linköpings LS
linkopings.ls@sac.se

Luleå LS
Box 32
971 02 Luleå
lulea.ls@sac.se

Malmö LS
Davidshallsgatan 4
211 45 MALMÖ
040-12 61 78
malmö.ls@sac.se

Mellanorrlands LS
Box 56
881 06 NÄSÅKER
076 207 82 91
sundsvalls.ls@sac.se

Norrköpings LS
Olai Kyrkogata 5b
602 25 NORRKÖPING
072-027 80 26
norrkopings.ls@sac.se

Nyköpings LS
nykopings.ls@sac.se

Sandvikens LS
sandvikens.ls@sac.se

Stockholms LS
Sveavägen 98, 4 tr.
113 50 STOCKHOLM
08-658 62 69
stockholms.ls@sac.se

Sundsvalls LS
Har bytt namn till
Mellanorrlands LS

Trestads LS
trestads.ls@sac.se

Umeå LS
Pilgatan 28
903 31 UMEÅ
090-77 21 00
umea.ls@sac.se

Uppsala LS
Svartbäcksgatan 97d kv
753 35 UPPSALA
018-69 46 89
upsala.ls@sac.se

Västerås LS
Östermalmsgatan 10
722 14 Västerås
072-026 74 80
vasteras.ls@sac.se

Älvdalsbygdens LS
Se Dalarnas LS

SAC:S SEKRETARIAT
08-522 456 30
Telefontid: Tis-ons kl. 13-15
sekretariatet@sac.se

TIDNINGEN ARBETAREN
08-522 456 70
redaktionen@arbetaren.se

SAAK
08-545 912 50
Telefontid:
Mån-tors kl. 9-12 fred kl. 13-15
kontakt@saak.se

**SYNDIKALISTISKA
KAMRATFÖRENINGEN**
syndikalistkamrater@gmail.com

Hur betalar jag medlemsavgiften via autogiro?

Du kan anmäla att du vill betala medlemsavgiften med autogiro genom din internetbank.

Här är exempel på hur du hittar autogiro i olika banker:

Nordea: Betala och överföra > Autogiro > Anmälan

SEB: Betala och överföra > Anslut autogiro

Swedbank: Betala/Överföra > Autogiro > Nytt autogiromedgivande

Handelsbanken: Betala och överföra > Autogiro

ICA Banken: Betala och överföra > Mina autogiron

När du kommit så långt kan du söka på "Sveriges arbetares centralorganisation" eller bara "Sveriges arbetares" (om inte hela namnet får plats). Det fullständiga namnet på mottagaren visas oftast som "Sveriges arbetares centralorganisation (SAC), 889-4800" eller i vissa fall "Sveriges Arbetares Centralorg."

I fältet betalarnummer/meddelande anger du personnumrets tio siffror ÅÄMMDDNNNN.

Alla fakturor som hinner komma innan autogiroet bekräftats ska betalas manuellt. Beroende på vilken bank du har kan det ta olika lång tid för autogiro att aktiveras.

Ditt medlemskap i en lokal samorganisation (LS) av SAC måste ha blivit aktivt innan du kan betala genom autogiro.